

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

”LEIRILLÄ ON AINA NIIN KIVAA, ETTEI KO- TIINLÄHTÖ KIINNOSTA”

Ideoita Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoiminnan
kehittämiseksi

Viivi Savolainen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2019
Sosionomikoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi

SAVOLAINEN, VIIVI:

”Leirillä on aina niin kivaa, ettei kotiinlähtö kiinnosta”

Ideoita Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoiminnan kehittämiseksi

Opinnäytetyö 49 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Toukokuu 2019

Opinnäytetyön tarkoituksena oli hankkia ideoita Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoiminnan kehittämiseksi. Sorin Sirkus on vuonna 1985 perustettu tamperelainen nuorisosirkus. Se tarjoaa toimintaa hyvin laajalti erilaisille kohderyhmille. Sorin Sirkus tarjoaa viihdyttäviä esityksiä yleisölle, harrasteryhmiä eri-ikäisille, lasten leiritoimintaa ja myös sosiaalisen sirkuksen toimintaa. Sorin Sirkuksen toiminnan tärkeimpiä elementtejä ovat lasten ja nuorten sirkusharrastamisen edistäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarjota Sorin Sirkukselle ideoita konkreettisista toimenpiteistä, joiden avulla he mahdollisesti voisivat uudistaa lapsille suunnattua leiritoimintaansa. Kirjallisuuskatsaus sisältää sosiaalipedagogisen ajattelumallin ja sosiokulttuurisen innostamisen tarkastelua, ryhmässä oppimisen ja toimimisen periaatteita sekä lisäksi sirkuksen historiaa, tietoa sirkuksen roolista Suomessa ja katsauksen sosiaaliseen sirkukseen.

Tutkimus toteutettiin määrällisen tutkimustavan mukaisesti. Tutkimuskysely lähetettiin 163:lle Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden harrastajien huoltajalle sekä vuoden 2019 talvilomaleirille ilmoittautuneelle. Kyselyssä käytettiin avointen kysymysten lisäksi asteikkoja ja monivalintakysymyksiä. Erilaisia kysymystyyppisiä hyödyntämällä haluttiin kyselyn vastaajille tarjota mahdollisuus monipuolisen vastauksen jättämiseen ja näin ollen sen koettiin lisäävän kyselytulosten luotettavuutta.

Kyselyyn vastasi 41 perhettä. Tulosten mukaan kaikki Sorin Sirkuksen lastenleiriä kokeilleet perheet voisivat suositella lasten sirkusleiriä myös muille perheille. Omissa kommenteissa osa perheistä kertoi lasten innostuneen sirkuksesta niin paljon, että he halusivat jatkaa sirkustelua viikoittaisena harrastuksena. Kritiikkiä leirit saivat korkeasta hinnasta suhteessa leirin keston. Sekä leiripäivien lukumääräistä lisäämistä että yksittäisten leiripäivien pidentämistä kannatettiin. Leirien sisältöön ja leiriohjaajiin oltiin pääasiassa tyytyväisiä.

Perheiden vastausten perusteella kerättyjä potentiaalisia kehitysideoita ovat muun muassa leirin keston pidentäminen, leirin alkamiskellonajan siirtäminen aamupäivästä myöhemmäksi sekä leirisisällön monipuolistaminen esimerkiksi kehollisilla harjoituksilla ja satujoojalla. Vastauksien perusteella leirien markkinointiin ja mainostamiseen kaivattiin lisää näkyvyyttä. Toiveissa esitettiin myös ajatus sisarusleiristä ja vanhempi-lapsi-yhteisleiristä. Ikähaarukan suuruus ja ryhmäkoot mietityivät osaa vanhemmista.

Asiasanat: sirkus, sorin sirkus, ryhmätoiminta, sosiaalipedagogiikka

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Bachelor's Degree Programme in Social Services

SAVOLAINEN, VIIVI:

“The camp is always so fun that leaving for home is not interesting”

Ideas for developing the camping activities of the 4 to 6-year-olds of Sorin Sirkus

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 4 pages

May 2019

The purpose of the thesis was to get development ideas for the youth circus called Sorin Sirkus.

Sorin Sirkus youth circus was founded in 1985 in Tampere. The circus offers exciting performances to spectators, interesting hobby for different ages of children, children's camp activities for children. Sorin Sirkus has social circus category, which offers activities for special groups and different types of rehabilitators.

The aim of the study was provided concrete measures to Sorin Sirkus to help them reform their children's camp activities. The literature part of the study includes a review of the social pedagogical thinking and sociocultural theory. The literature review also includes the principles of being and learning in group, the history of circus, circus in Finland, and a review of the world of social circus.

The study was conducted as a quantitative research. The questionnaire was sent to parents of 4–6-year-old circus amateurs. It included open questions, scale queries and multiple-choice questions.

The survey reached 41 parents out of 163. The results show that all families who had tried the Sorin Sirkus children's camp could recommend the camp to other families. In the free comment box, some of the families told their children liked circus camp so much that they wanted to continue circus as a weekly hobby. There was some criticism about their high prices and about too short duration of the camps. The idea of a sibling camp and parent-child family camp was a wish from the parents. The respondents were mainly satisfied with the contents and the instructors of the camp.

Development ideas include visibility for marketing and advertising, extension of the camp duration, switching the starting time from morning to afternoon and diversifying the camp's content for example with children's yoga was parents' ideas on camp renewal.

Key words: circus, youth circus, group activities, social pedagogy

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	SIRKUKSESTA.....	6
2.1	Sirkuksen lyhyt historiakatsaus	6
2.2	Sirkus Suomessa	7
2.3	Sosiaalinen sirkus.....	9
3	SOSIAALIPEDAGOGIIKASTA	11
3.1	Sosiaalipedagoginen orientaatio	12
3.2	Sosiaalipedagogiikka yhteiskunnassa	13
3.3	Sosiokulttuurinen innostaminen.....	14
4	RYHMÄSTÄ	17
4.1	Ryhmässä oppiminen	17
4.2	Ryhmän turvallisuus ja sen asteet	18
4.3	Ryhmärooleja.....	20
4.4	Ryhmätoiminta 4–6-vuotiaiden sosiaalisessa kehityksessä.....	21
5	OPINNÄYTETYÖN PROSESSI.....	22
5.1	Sorin Sirkuksen esittely.....	22
5.2	Tarkoitus ja tutkimustehtävä.....	23
5.3	Tutkimusote ja aineistonkeruu.....	23
5.4	Tulosten analysointi ja käsittely.....	25
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	26
6.1	Sirkus harrastuksena.....	26
6.2	Kokemuksia	28
6.3	Kehitysideoita	29
6.4	Täydentävät kysymykset	33
7	POHDINTA	35
7.1	Tulosten hyödyntäminen	38
7.2	Eettisyys ja luotettavuus tutkimuksessa	39
7.3	Johtopäätökset ja ehdotukset jatkotutkimuksia varten	40
	LÄHTEET	43
	LIITTEET.....	46
	Liite 1. Sorin Sirkuksen leirikysely perheille	46
	Liite. 2. Saatekirje vanhemmille	49

1 JOHDANTO

Sana sirkus herättää ihmisissä erilaisia miellelyhtymiä, muuta suurimmalle osalle tulee takuulla mieleen jongleeraavat klovnit, popcornin tuoksu, taitavat kesytetyt villieläimet, notkeat käärmenaiset ja äärimmäisen vahvat ja akrobaattisesti taitavat voimamiehet. Sirkus tarjoaa yleisölle tunteita herättävän ja maagisen kokonaisuuden. Sirkus toki on kaikkea tätä, mutta voiko se olla myös jotain muuta?

Sirkus taipuu moneksi ja se voi tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Sirkus on esiintyvälle ammattilaiselle kutsumustyö, monelle muulle tärkeä ajanviete tai jopa elämäntapa. Sirkus onkin tarjonnut monille lapsille ja nuorille paljon. Sen keinoin voidaan tarjota oppimisen ja oivaltamisen kokemuksia, vahvistaa sosiaalisia taitoja, kehittää motoriikkaa ja myös ehkäistä syrjäytymistä. Sirkuksessa vallitsee iloinen ja salliva ilmapiiri ja siellä jokainen voi kokea olonsa tervetulleeksi.

Opinnäytetyöprosessia aloittaessani heräsi ajatus tehdä opinnäyte liittyen pitkäaikaiseen harrastukseeni sirkukseen. Vuonna 2017 tein asiakastyön harjoitteluni Sorin Sirkuksella tutustuen sosiaalisen sirkuksen toimintaan ja kiinnostukseni sirkukseen ja sen moniin muotoihin kasvoi entisestään. Päätin siis ottaa yhteyttä Sorin Sirkukseen. Sirkuksen rehtori Merja Koskiniemi lähti mielellään yhteistyöhön kanssani ja ehdotti aiheeksi Sorin Sirkuksen leiritoiminnan kehittämistä. Koska suoritan lastentarhanopettajan kelpoisuutta, tulee opinnäytteeni liittyä alle kouluikäisiin lapsiin tai heidän perheisiinsä, rajautui leiritoiminnan kehittämien lastenleireihin ja vielä tarkemmin 4–6-vuotiaiden leireihin.

Opinnäytetyön tarkoituksena on hankkia ideoita Sorin Sirkuksen lastenleirien kehittämiseksi, jonka avulla saataisiin lisättyä sirkusleirien suosiota ja näin ollen kasvatettua leirien osallistujamääriä. Neljän vuoden iästä eteenpäin lapsi alkaa entistä enemmän nauttia ikätovereidensa seurasta, ja näin ollen ryhmässä toimiminen on heille erityisen mielekästä ja opettavaista. Leiri- ja ryhmätoiminnan tiedetäänkin olevan hyvästä. Sekä kaveri- että ryhmässä toimimisen taitoja on hyvä alkaa opetella jo ennen koulutielle siirtymistä. Sirkuksen monipuolisuuden ansiosta vilkas lapsi pääsee purkamaan ylimääräistä energiaa turvallisessa ympäristössä, mutta myös rauhallisemmille yksilöille löytyy keskittymistä ja motorisia taitoja kehittävää puuhaa.

2 SIRKUKSESTA

Sirkus on moniulotteinen esittävän taiteen laji, jonka toimintaan voi osallistua eri tavoin esiintymislavan molemmin puolin. Eri sirkuslajien lisäksi nykyajan sirkuksessa esiintyvä ryhmät yhdistelevät esityksiinsä musiikkia, tanssia ja teatteria ja muita näyttämötaiteen eri muotoja. (Kallionpää 2015.) Sirkus siis taipuu moneksi ja se voi tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Sirkus on esiintyvälle sirkustaiteen ammattilaiselle työpaikka, nuorelle harrastajalle tärkeä ajanviete ja sirkusesityksen yleisölle sirkus on tunteita herättävä kokonaisuus. Sirkuksen maaginen maailma kiehtoo monia ja näin ollen kokoa ihmisiä yhteen sirkuksen pariin.

Yhdessä oleminen ja ryhmässä toimiminen kuuluu oleelliseksi osaksi sirkusharrastusta. Niin ammattimaisen sirkusesityksen suunnittelussa ja esittämisessä kuin pienten lasten sirkuskerhon harjoituksissa ollaan yhdessä ja toimitaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Sirkusharjoituksissa leikitään ja harjoitellaan uusia temppuja yhdessä muun ryhmän kanssa, eikä näin ollen yhteistyön tekemiseltä ja vuorovaikutukselta voida vältyä. Sirkuksessa jokaisella on tilaisuus esiintyä ja loistaa yksilönä, mutta suunnittelu, harjoittelu ja muu suuri työmäärä tehdään monesti yhdessä muiden kanssa, yhteen hiileen puhaltuen.

2.1 Sirkuksen lyhyt historiakatsaus

”*Panem et circenses*”, leipää ja sirkushuveja. Tämä lausahdus on kuuluisan roomalaisen satiirirunoilija Juvenaloksen lentävä lausahdus, joka juontaa juurensa ajanlaskumme toiselle vuosisadalle. Siihen maailman aikaan tällä lausahduksella ja siinä mainitulla sirkushuveilla viitattiin erilaisiin kansaa viihdyttäviin gladiaattoritaisteluihin ja valjakkoajoihin. (Haavisto, 2010.) Termillä sirkus, eli *circus*, on alun alkujaan tarkoitettu sirkus- ja ratsastusnäytöksille tavanomaisen maneesiksi kutsutun esiintymisareenan pyöreää muotoa. Sana sirkus siis juontaa juurensa sanasta pyöreä, eli *circle*. (Hippisley Coxe, Hoh, Saxon & Parkinson.) Myöhemmin sirkus sanan käyttö vakiintui kuvaamaan ihmisten hauskuuttamiseksi tarkoitettuja viihde-esityksiä, jossa nähtiin temppuilemassa sekä ihmisiä että koulutettuja eläimiä.

Roomalaisten sirkushuveista huolimatta sirkuksen keksijänä pidetään Iso-Britannialaista ratsuväen sotilasta Philip Astleyta, joka ilmoitti pienellä mainoksella lontoolaisessa sanomalehdessä vuonna 1768 esittävänsä yleisölle erilaisia temppuja hevosen selässä. Philip Astley toimi ratsastuksen opettajana, kunnes vuonna 1768 hän päätti hyödyntää omia ratsastustaitojaan toisella tapaa. Hän alkoi markkinoida hevosesityksiään ja tehdä niillä rahaa. Pari vuotta myöhemmin Astley laajensi esityksiensä sisältöä ja esiintyi yhdessä akrobaattien ja klovniensa kanssa. Myöhemmin Astley kiersi viihdyttämässä kansaa ympäri Eurooppaa ja hänen tiedetään menestyneen esimerkiksi erityisen hyvin Pariisissa Louis XV: llä Versaillesissa. (The Philip Astley project.)

Sirkus – nimitystä Philip Astley ei esityksestään kuitenkaan käyttänyt. Hänen kilpailijansa Charles Hughes avasi vuonna 1782 Lontooseen Royal Circus – nimisen esiintymisareenan, jonka myötä sirkus sanan käyttö alkoi vuosituhannen vaihteessa löytää nykyisen merkityksensä. (Historianet, 2013.)

2.2 Sirkus Suomessa

Nykypäivän Suomessa on nähtävillä kahdenlaista sirkuksen muotoa. Vanhempi muoto on perinteinen sirkus ja uudempaa sirkuksen muotoa kutsutaan nykysirkukseksi. Alla esitellen lyhyesti, miten edellä mainitsemat sirkuksen tyylilajit näkyvät Suomessa. Avaan myös sirkuksen monia muotoja niin harrastajan, esiintyjän kuin katsojankin näkökulmista.

Perinteisellä sirkuksella tarkoitetaan kiertävän sirkuksen, esimerkiksi Sirkus Finlandian tyyppisiä sirkuksia. Tällaisille perinteisille sirkuksille tyypillistä on valmistaa ryhmässä henkeä salpaava viihdekokonaisuus, jota he esittävät eri paikkakunnilla. Esiintyjät rakentavat jokaiselle paikkakunnalle esiintymisteltan, jonka sisällä on pyöreä esiintymislava eli maneesi katsomoineen. Muutaman esityksen jälkeen teltta puretaan taas kasaan ja paikkakuntaa vaihdetaan. Perinteisen sirkuksen esityksissä on monesti nähtävillä esimerkiksi notkea akrobaatti eli käärmenainen, jonglööri, klovni, nuorallatanssija, trapetsitaiteilija, taikuri ja tietysti myös muutama koulutettu temppuileva eläin. Perinteisen sirkuksen esiintyjistä löytyy sirkusartisteiksi kouluttautuneita ammattilaisia, mutta sirkusperheissä vanhempien ammatti saattaa siirtyä myös isältä pojalle. (Kallionpää 2015.) Sirkuksen ja esitysten johtajana toimii tirehtööri ja esityksiä säestää monesti livemusiikkia soittava orkesteri tai bändi.

Suomalainen nykysirkus puolestaan on saanut alkunsa suunnilleen 1990-luvun puolivälissä. Näihin aikoihin perinteisen sirkuksen Sirkus Finlandian suosio laski lamavuosien johdosta. Tällöin vuonna 1995 aloittanut sirkusohjaajan ammattikorkeakoulu pyrki tekemään töitä sirkusalan tunnustamiseksi. Uusi sirkusilmiö alkoi levitä Suomessa ja perhesirkukset alkoivat väistyä nykytaiteen tieltä. Eri näyttämötaiteiden yhdisteleminen ja tietynlainen modernius ja esteettisyys houkuttelivat useita artisteja uudistumaan, ja vähitellen ensimmäisin uuden sirkuksen ryhmiä alkoi kehittyä Suomeen. (Purovaara 2005, 184-188). Nykysirkuksen esityksissä yhdistellään taiteita, esitys voi olla tarinallinen tai teatterimainen ja esiintyjät voivat olla eri taiteenalojen osaajia. Nykysirkuksessa oikeastaan vain mielikuvitus on rajana.

Sirkuksen tiedotuskeskus kuvaa suomalaisen sirkuksen olevan pitkälti nykyaikaista, yleismaailmallisesti kiinnostavaa ja korkeatasoista modernia sirkusta. Kiertävän telttasirkuksen eli perinteisen sirkuksen suosio on kuitenkin myös pysynyt tasaisesti pinnalla, ja sirkuksen harrastaminen kasvattaa suosiotaan vuosi vuodelta yhä enemmän. (Mitä on suomalainen sirkus.)

Sirkusta voi harrastaa lähes koko Suomessa ja tarjontaa löytyy nykypäivänä melko laajasti. Sirkuskoulujen lisäksi myös monet tanssi-, voimistelu- ja nuorisoseurat tarjoavat sirkusopetusta eri muodoissa. Vuonna 2016 Suomen nuorisosirkusliiton 46 jäsenyhteisöjen piirissä tiedettään olleen noin 10 000 viikoittaista sirkusharrastajaa, sekä noin 20 000 henkilöä osallistui jäsenyhteisöjen järjestämiin viikoittaisiin tapahtumiin ja työpajoihin 2016 vuoden aikana. Sirkuksen vetovoima ja lajin trendikkyys on viime vuosina ollut tasaisessa kasvussa. Osalla sirkuskouluista on myös mahdollisuus tarjota oppilailleen taiteen perusopetuksen mukaista opetusta. (Tietoa sirkuksesta.) Esimerkiksi Tampereen Sorin Sirkus on tarjonnut oppilailleen taiteen perusopetusta jo vuodesta 1993 lähtien (Sorin Sirkus Ry).

Sirkusalan ammattilaisia Suomesta löytyy noin 300. He ovat useimmat kouluttautuneet joko ulkomailla tai Suomessa, mutta osa on päätenyt ammattiinsa myös ilman virallista koulutusta. Monet sirkustaiteen ammattilaiset työskentelevät oman artistiuransa ohella sirkusohjaajina tai muissa sirkuskoulun tehtävissä. (Mitä on suomalainen sirkus.) Suomessa sirkusalan ammatillista koulutusta on mahdollista opiskella toisen asteen opintona

Koulutuskeskus Salpauksessa Lahdessa tai ammattikorkeakoulussa Turun taideakatemiassa (Tietoa sirkuksesta).

2.3 Sosiaalinen sirkus

Sosiaalisen sirkuksen määrittelyyn ei löydy vain yhtä oikeaa vastausta. Yleisesti termiä kuitenkin käytetään silloin, kun puhutaan erityisryhmien kanssa tehtävästä sirkuksesta. Sosiaalisessa sirkuksessa sirkusta käytetään menetelmänä tai välineenä, jonka avulla pyritään kohtaamaan erilaisia sosiaalisia ja kasvatuksellisia haasteita. Sosiaalisen sirkuksen tarkoituksena ei niinkään ole erilaisten sirkuslajien ja –temppeujen oppiminen, vaan pikemminkin sosiaalisten taitojen kehittäminen, yhteishengen luominen ja itsetunnon kohottaminen. Sosiaalisessa sirkuksessa näitä asioita tavoitellaan esimerkiksi yhdessä tekemisen ja uusien asioiden kokeilun kautta. (Hyttinen, Kakko, Karkkola & Åstrand 2011, 97.)

Maailmalla sosiaalista sirkusta on toteutettu jo pidemmän aikaa, mutta kohderyhmät ja toiminnan tavoitteet määrittyvät hyvin erilaisiksi maiden ja alueiden mukaan. Yhteisö, ympäristö ja ajankohtaiset tapahtumat määrittävät vahvasti alueittain tehtävää sosiaalista sirkusta ja sen tavoitteita. Toisaalla keskitytään pakolaisten kotouttamiseen, kun taas toisaalla voidaan yrittää luoda yhteisöllisyyttä ja pitää katulapset irti päihteistä sirkuksen avulla.

Tavallinen sirkusharrastus ja sosiaalinen sirkus sisältävät paljon samoja elementtejä. Maailmalla joissain sirkuksissa sosiaalisen sirkuksen ja nuorisoharrastesirkuksen raja onkin melko häilyvä. Näissä maissa perinteinen nuorisosirkuskin voidaan siis mieltää sosiaalisen sirkuksen piiriin, toisin kuin meillä Suomessa. (Hyttinen ym. 2011, 96.)

Tampereen Sorin sirkuksessa sosiaalinen sirkus -termillä viitataan jonkin toisen organisaation/toimijan kanssa yhteistyössä tehtävään toimintaan, jossa voidaan harjoitella esimerkiksi erilaisia fyysisiä ja sosiaalisia taitoja sirkuksen keinoin (Sosiaalinen sirkus). Se on aina tavoitteellista toimintaa, jolla halutaan saavuttaa yksilön tai ryhmän asettamia tavoitteita, esimerkiksi tukea toimijuutta ja vahvistaa vuorovaikutustaitoja (Mitä on sosiaalinen sirkus). Sirkuksesta voi saada apua moneen. Tavallisimpia kehittämiskohtia ovat sosiaalisten tilanteiden taidot, ryhmätyöskentelytaidot ja oman kehon hallinta. Se on

myös oivallinen työväline hyvinvoinnin lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. (Sosiaalinen sirkus.)

Ohjaajan näkökulmasta toimintaa valmisteltaessa tulee ottaa huomioon osallistujaryhmän toimintakyky ja valmiudet, kiinnostuksenkohteet sekä poistaa mahdollisia osallistumisen esteitä. Sirkustoiminnan hyviin puoliin kuuluu sen monipuolisuus ja sovellettavuus eri ryhmille vauvasta vaariin. (Mitä on sosiaalinen sirkus.) Toiminnan tavoitteet ja sisältö suunnitellaan aina ryhmäkohtaisesti. Suunnitteluun osallistuu sirkusohjaajien kanssa asiakasryhmän omat ohjaajat. Näin pystytään suunnittelemaan ja yksilöimään kunkin ryhmän tarpeet ja tavoitteet. (Sosiaalinen sirkus.)

Vuosina 2012-2013 haluttiin tutkia sosiaalisen sirkuksen vaikuttavuutta Vaikuttava sirkus -hankkeen avulla. Hankkeen aikana tehtyjen kyselyjen ja haastattelujen pohjalta voidaan sanoa, että sosiaalinen sirkustoiminta vaikuttaa yksilöön niin sosiaalisesti, fyysisesti kuin psyykkisestikin. (Kinnunen & Lidman 2013, 11.) Osa sen positiivisista vaikutuksista näkyy jo sirkustunnilla tai välittömästi sen jälkeen. Sosiaalisen sirkuksen hyödyt ja positiiviset vaikutukset vilahtelevat arkielämässä. Esimerkiksi sirkuksesta saadut positiiviset esiintymiskokemukset tuovat rohkeutta ja itsevarmuutta arkeen ja voi auttaa ihmistä erilaisten arjen haasteiden yli. (Sosiaalinen sirkus.) Kannustavassa ilmapiirissä harjoitellaan onnistumisten kokemusten lisäksi myös epäonnistumisia ja niiden sietämistä. Myös oman kehon ja välineiden hallinta, tasapaino ja koordinaatio ovat vahvasti läsnä jokaisella sirkustunnilla. (Kinnunen & Lidman 2013, 11.)

3 SOSIAALIPEDAGOGIIKASTA

Tässä luvussa kerron sosiaalipedagogisesta ajattelumallista, jota mielestäni esiintyy tiedostetusti ja osittain myös tiedostamatta esimerkiksi sirkuksessa ja sirkuksen tuottamassa ryhmätoiminnassa. Niin sirkuksessa kuin sosiaalipedagogiikassakin ihmistä tarkastellaan osana hänen sosiaalista ympäristöään ja näin ollen ryhmän ja yhteisön jäsenyys nousee merkittävään rooliin. Sosiaalipedagogiikassa avainasioita on yksilöiden ja yhteisöjen toimintakyvyn vahvistaminen ja tasapainoisen yhteiselämän keinojen löytäminen. Samoja teemoja voidaan nähdä myös tarkasteltaessa sosiaalista sirkusta. Sosiaalipedagoginen toiminta ja sosiaalisen sirkuksen toiminta kumpikin haluaa tarjota ihmisille yhteiskuntaan integroitumista, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja pelastaa ihmisiä syrjäytymiseltä. (Sosiaalinen sirkus) ja (Hämäläinen 1999, 59-60.)

Sosiaalipedagogiikka on laajasti yhteiskuntatieteisiin nojaava oppiala, jossa yhdistetään sosiaalista ja kasvatuksellista näkökulmaa. Ajattelun ja toiminnan perusluonne on sosiaalieläinen ja parempaa elämää tavoitteleva. Ajattelutapa, eli sosiaalipedagoginen orientoituminen pohtii tiettyjä sosiaalisia kysymyksiä, kuten yksilön ja yhteisön välistä suhdetta ja yksilön yhteiskuntaan integroitumista. Ei ole olemassa vain yhtä sosiaalipedagogiikkaa, vaan määritelmät elävät niin maa, organisaatio ja työntekijäkohtaisesti esimerkiksi arvojen ja aatteellisuuden mukana. Määritelmällä on myös tapana reagoida ja mokaautua yhteiskunnassa ja ajassa tapahtuvien muutosten mukana. (Kurki, Nivala & Sipilä-Lähdekorpi 2006, 10.) Niin Suomessa kuin myös naapurimaassamme Ruotsissa sosiaalipedagogiikka on muotoutunut käsitteeksi, joka kuvastaa yksilöitä ja ryhmiä monissa eri tilanteissa ja ikävaiheissa. Käsitettä voidaan siis käyttää laajalti ihmisen koko elinkaaren ajalla. Muualla maailmassa kuten Ruotsissakin, aiemmin ajateltiin sosiaalipedagogiikan olevan yhteydessä vain lapsiin ja nuoriin, mutta nykyään sitä käytetään kuitenkin esimerkiksi nuorten, nuorten aikuisten ja vanhusten erinäisissä analyyseissä. (Hämäläinen 2016, 148.)

Sosiaalipedagogiikan käsitettä määriteltäessä asiaa voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Käsite muodostuu sanaparista sosiaalisuus ja pedagogiikka. Pedagogiikalla kuvataan kasvatuksen oppia, mutta sana sosiaalinen ei olekaan niin yksiselitteinen asia ja sille löytyy muutamakin päämerkitys. Sosiaalinen -sanalla voidaan kuvata esimerkiksi

yhteiskunnan sosiaalisia rakenteita, ihmisen yhteisöllistä ja vuorovaikutuksellista sosiaalista kehittymistä tai solidaarista, muut huomioon ottavaa toimintakulttuuria. Sosiaalipedagogiikasta puhuttaessa voidaan sillä siis tarkoittaa montaa. Se voi olla yhteiskunnallista kasvatustajattelua, yhteisön ja sen jäsenten välistä vuorovaikutusta korostavaa pedagogiikkaa tai huono-osaisten ja avun tarpeessa olevien auttamiseen ohjaavaa pedagogiikkaa. Mikään näistä tulkinnoista ei sulje toisiaan pois, vaan ne pikemminkin tukevat toinen toisiaan. (Hämäläinen 1999, 14-15.)

Luvun lopuksi käsitellen vielä sosiokulttuurista innostamista, joka on yksi sosiaalipedagogiikan suuntaus. Sosiokulttuurisen innostamisen idea on toimia arkipäiväisenä toiminnan välineenä, jonka avulla motivoidaan ihmisiä osallistumaan toimintaan. Sosiaalikulttuurista innostamista pystytään käyttämään lähes missä olosuhteissa tahansa, joten uskon sen istuvan hyvin myös Sorin Sirkuksen lastenleirien toimintaan.

3.1 Sosiaalipedagoginen orientaatio

Erilaisiin ihmistyön piiriin opiskelevat ja niissä toimivat ammattilaiset voivat opintojensa aikana perehtyä sosiaalipedagogiikkaan, toiset laajemmin ja toiset suppeammin. Kaikissa ihmistyön osa-alueilla on kuitenkin mahdollisuus orientoitua sosiaalipedagogisesti. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi integraatio-ongelmien hahmottamista ja muita pedagogisesta näkökulmasta tarkasteltuna löytyviä sosiaalisia ongelmia, joihin pyritään vaikuttamaan pedagogisin ratkaisuin. Sosiaalipedagogisen orientaation hyödyntäminen pääsee oikeuksiinsa parhaiten siellä, missä ihmisillä on vaikeuksia kiinnittyä yhteiskuntaan, löytää omaa paikkaansa ja saavuttaa elämänlaadullisesti sopivaa elämänhallintaa. Esimerkiksi sosiaalipedagogiikan teoriaan kiinnittynyttä työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi voidaan mieltää sosiaalipedagogiikan käsitteen alaan. (Hämäläinen 1999, 59-60.)

Sosiaalipedagoginen orientaatio sisältää joukon toimintaperiaatteita, joista se rakentuu. Näitä periaatteita ovat, dialogisuus, yhteisön kasvatustentiaalin hyödyntäminen ja kehittäminen, ylisukupolvisuuden ymmärtäminen, itseapuun auttaminen, kriittisen tietoisuuden herättäminen, ihmisenä kasvamisen kokonaisvaltainen tukeminen, toiminnallisuus ja osallisuus. Näiden periaatteiden soveltamista käytännössä voidaan kutsua sosiaalipedagogisiksi työmuodoiksi. (Hämäläinen 1999, 62.)

Monen sosiaalisista ongelmista kärsivien ihmisten vaikeuksiin kuuluu puutteellinen subjektiivisuuden kokemus ja kykenemättömyys tarttua asioihin niiden muuttamiseksi. Subjektiivisuuden kokemuksella tässä yhteydessä tarkoitetaan ihmisten itsetoteutusta joka-päiväisessä elämässä, itsenäisyyttä, vastuun ottamista, moraalisen käytöksen sisäistämistä, tietoista itsensä kehittämistä ja omaan elämään vaikuttamista. Tärkeää sosiaalipedagogisessa työssä onkin ohjata ihmisiä itsepuun ja auttaa heitä löytämään omia voimavaroja sekä halua vaikuttaa omaan elämänsä kulkuun niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Sosiaalisten ongelmien kanssa kamppailevien auttaminen vaatii kuitenkin heidän subjektiivisuutensa vahvistamista, jotta heitä voidaan ohjata itsepuun ja riittävän hyvään elämänhallintaan. (Hämäläinen 1999, 61-62.)

Vaikka sosiaalipedagogisen orientaation lähtökohdat tiedetäänkin, mitään yleisiä ratkaisuja ihmisten ongelmiin ei voida tarjota. Jokainen ihminen on yksilö ja kokee ongelmansa eri tavoin. Näin ollen sosiaalipedagogiikassa ei pystytä toimimaan minkään valmiin kaavan mukaan, vaan joudutaan käytännössä soveltamaan yleisiä ideoita ja periaatteita. Työntekijältä tämä vaatii tilannesensitiivisyyttä, spontaaniutta ja luovuutta, jotta hän pystyy esimerkiksi asiakkaan läsnä ollessa toimimaan ammattimaisesti ja tilanteen edellyttämällä tavalla. (Hämäläinen 1999, 77.)

3.2 Sosiaalipedagogiikka yhteiskunnassa

Sosiaalipedagogiikka yhteiskunnassa voidaan nähdä instituutiolähtöisenä työnä, kuten päiväkodeissa tai kasvatusta- ja perheneuvoloissa tapahtuvana pedagogisena toimintana. Instituutiolähtöinen toiminta ei kuitenkaan kerro koko totuutta yhteiskunnan sosiaalipedagogiikasta. Yhteiskunnan toimintajärjestelmässä sosiaalipedagogiikka pyrkii laajemmin ajateltuna sosiaalisten ongelmien ehkäisyyn ja lievittämiseen. Siihen millaiseksi toimintajärjestelmäksi sosiaalipedagogiikka yhteiskunnassa kehittyy, vaikuttaa esimerkiksi maan taloudellinen tilanne, poliittinen ja sosiaalinen kehittyneisyys, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset olosuhteet. (Hämäläinen 1999, 20-24.)

Hyvä esimerkki yhteiskunnallisen tarpeen herättämästä sosiaalipedagogisen ajattelumallin mukaan toteutetusta työstä on koulumaailmasta löytyvä koulukuraattorin työn. Kuraattorin tehtävään kuuluu koulun perustehtävän toteutumisen tukeminen, eli lapsista pyritään kasvattamaan aktiivisia, pärjääviä ja muutenkin yhteiskuntakelpoisia kansalaisia.

Myös oppilaan kasvua ihmisyyteen ja eettisyyteen yhteiskunnan aktiivisena toimijana halutaan tukea niin koulun kuin kuraattorinkin toiminnalla. Oppilaat hakevat kuraattorilta tukea ja apua koulun käymiseen ja koulusta valmistumiseen. Nykyajan nuorten ongelmien tiedetään olevan moniulotteisia, joten syitä koulunkäynnin sujumattomuudelle on yleensä useampi. Tavanomaisimpiin ongelmiin liittyy masentuneisuutta, koulunkäynnin motivaation puutetta ja älylaitteiden liiallista käyttöä. Myös päihteet kuuluvat osaksi monen ongelmista kärsivän nuoren arkea. (Kurki ym. 2006, 20-21.)

Yksinkertaistettuna voidaan todeta, että sosiaalipedagoginen ajattelutapa ja -toimintajärjestelmä ovat kehittyneet vastaukseksi yhteiskunnan nopeaan teollistumiskehitykseen ja erityisesti sen aiheuttamiin yhteiskuntaan kiinnittymisen vaikeuksiin. Etenkin nuoret saattavat kärsiä yhteiskuntaan kiinnittymiseen, eli integroitumiseen liittyvistä ongelmista, joihin avun kehittäminen tuli välttämättömäksi teollisessa yhteiskunnassa. Tällöin nopean teollistumiskehityksen myötä myös sosiaalialan koulutuksia jouduttiin kehittämään eteenpäin vastaamaan ihmisten tarpeita, kuten kohtaamaan avun tarpeessa olevien ihmisten sosiaalista hätää kasvatuksellisesti. (Hämäläinen 1999, 22-24.)

3.3 Sosiokulttuurinen innostaminen

Sosiokulttuurinen innostaminen kuuluu yhdeksi sosiaalipedagogiikan suuntauksista. Tätä suuntausta käytetään sosiaalisen toiminnan välineenä, jonka avulla herkistetään ja motivoitetaan ihmisiä osallistumiseen. Sosiokulttuurista innostamista pystyy hyödyntämään melkein missä vain, ja siihen onkin käytössä monia erilaisia metodeja. Innostamista voidaan kokeilla kasvatuksellisten, ilmaisullisten, kulttuuristen, sosiaalisten, poliittisten ja urheilullisten aktiviteettien keinoin.

Sosiokulttuurinen innostaminen on lähtöisin ranskasta, jossa sitä tarvittiin elvyttämään ja eheyttämään sodan aikana murtunutta yhteiskuntaa demokraattisempaan suuntaan. Haluttiin taas tavoitella vapaus, veljeys ja tasa-arvo -ajattelun omaavaa yhteiskuntaa. Myöhemmin ajattelu levisi laajemmalle pääosin vapaaehtoistyön muodossa. (Kurki ym. 2006, 79-80.)

Sosiokulttuurista innostamista voidaan kuvailla tekemisen tavaksi, jolle ominaisia piirteitä ovat vuorovaikutus ja osallistuminen. Toiminnassa korostuu myös ryhmän merkitys. Toiminnalla halutaan tukea esimerkiksi syrjäytyneiden ja hädässä olevien ryhmiä, joilla

on erinäisiä oman esteitä osallistumisensa kanssa. Tarkoituksena on myös tukea ihmisten vapautta ja oma-aloitteisuutta niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Kaiken tavoitteena on, että ihmiset oppisivat itseohjautuvammiksi, miettimään erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään itsenäisiä ratkaisuja omiin ongelmiin ja tarpeisiin liittyen. (Kurki 2000, 26.)

Perusedellytyksenä sosiokulttuurisen innostamisen onnistumiselle käytännössä on aito yhteisöllisen suhteen löytyminen, sillä toiminta tapahtuu yhdessä toisten kanssa. Ryhmässä ihmiset jakavat keskenään yhteisen tietoisuuden ja yhteiset tavoitteet paremmasta arkipäivästä. Aidolla ja hyvällä yhteisöllä tarkoitetaan sellaista ryhmää, jossa sosiaalinen kanssakäyminen on ryhmän jäsenien yhteisten intressien ja arvojen ohjaamaa toimintaa. (Kurki 2000, 129-131.)

Innostaminen lähtee liikkeelle herkistämisestä ja motivoinnista. Ilman näitä aitoa osallistumista ei synny. Herkistämällä halutaan saada ihmisten huomio pois heidän puuduttavasta arkielämästä ja motivoinnilla puolestaan saada ihmisiä kiinnostumaan johonkin toimintaan, jonka he kokevat subjektiivisena eli oman elämän kannalta arvokkaana ja merkityksellisenä. Ihanteellisessa tilanteessa motivoitumisen myötä ihminen kiinnittyy hänelle mielekkääseen toimintaan, jonka avulla hänen identiteettinsä vahvistuminen ja yhteisöön kuulumisen tunteen mahdollistuu. (Kurki 2000, 133.)

Innostaa voi monella eri tavalla. Tärkeimpiä innostamisen toimintamuotoja ovat kasvatukselliset, vapaa-ajan virkistystoiminta sekä kulttuurisen ja taiteellisen ilmaisun aktiviteetit. *Kasvatuksellisilla aktiviteeteilla* halutaan kehittää kriittistä ajattelua niin, että ihmiset kokisivat olevansa yhä enemmän ja enemmän oman kohtalonsa luoja ja historiansa toteuttaja. Myös uusien kulttuuristen asenteiden syntyminen, jotka saavat aikaan muutosta on tavoiteltavaa. Tällaista toimintaa on esimerkiksi koulutusjärjestelmän ulkopuolien ei-formaalinen opetustoiminta. *Vapaa-ajan virkistyksellisillä aktiviteeteilla* keskitytään pitkälti ihmisen ruumiilliseen kuntoon, vireyteen ja terveyteen. Juhlat, kuten kansanjuhlat sekä erilaiset pelit ja leikit ovat hyvä esimerkki virikkeellisestä toiminnasta. Juhlilla saadaan rikottua ihmisen päivittäistä rutiinia sekä niillä on kollektiivinen, yhteisöä integroiva luonne. Myös puhdas rauhoittuminen ja lepo ilman minkäänlaista toimintaa on erityisen tärkeää ihmisen persoonallisuuden kehittymisen kannalta. *Kulttuurisilla aktiviteeteilla* kuten teattereilla, museoilla ja taidetapahtumilla tavoitellaan perityn kulttuurin välittämistä ja elävän kulttuurin luomista. Kulttuuri kuuluu inhimillisiin perusoikeuksiin ja taiteen avulla puolestaan ihminen pääsee ilmaisemaan ajatuksia ja tunteitaan itselleen

ominaisella tavalla. Taide erilaisine muotoineen onkin yksi keskeisimmistä innostamiseen käytetyistä menetelmistä. Innostamisella halutaan luoda mahdollisuuksia siihen, että ihmiset saisivat osallistua monipuolisesti ilmaisulliseen toimintaan ja pääsisivät luovasti ilmaisemaan arvojaan ja ajatuksiaan, joten taide kulttuurillisena aktiviteettina sopii täydellisesti tähän. (Kurki 2000, 137-140.)

4 RYHMÄSTÄ

Tässä luvussa käsittelen ryhmää ja sen toimintaan liittyviä asioita, kuten ryhmässä oppimista, ryhmän jäsenten rooleja ja ryhmän turvallisuutta. Sirkuksessa toiminta tapahtuu pääosin ryhmässä ja näin ollen yhdessä tekeminen on äärimmäisen keskeisessä osassa sirkustoimintaa. Vuorovaikutuksessa muiden kanssa oleminen ja ryhmässä toimiminen kehittää esimerkiksi tunne- ja yhteistyötaitoja. Hyvässä ryhmässä yksilöllä on mahdollisuus lisätä rohkeuttaan ja itsevarmuuttaan ryhmästä saadun tuen ja kannustuksen avulla.

Määritelmän mukaan ryhmäksi kutsutaan kahden tai useamman henkilön muodostamaa tiimiä tai porukkaa, jossa ryhmän jäsenet toimivat vuorovaikutuksessa keskenään. Ryhmän toiminnalla on yleensä jokin yhteinen tehtävä tai tavoite, joka vaatii yhteistoimintaa. Tavoitteen saavuttamiseksi tehtävä yhteistoiminta tekee ryhmän jäsenet positiivisella tavalla riippuvaisiksi toisistaan. Riippuvaisuus muista ryhmän jäsenistä näkyy ryhmässä vuorovaikutuksena yksilöiden välillä. (Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011, 15.)

Elämän aikana ihmiset joutuvat toimimaan mitä mielenkiintoisimmissa ja erilaisimmissa ryhmissä eri elämänsä osa-alueilla. Ryhmässä toimiminen on ihmiselle luontaista, mutta siinä on myös omat haasteensa. Ryhmätoiminnassa keskeistä on vuorovaikutuksessa oleminen ryhmän jäsenten kanssa. Jokaiselta ryhmän jäseneltä löytyy omanlainen tausta ja persoona, mikä tuo toimintaan oman lisämausteen. (Kataja ym. 2015, 15.)

Mikäli käy niin, että ryhmän jäsenet eivät sitoudu toimintaan tai tavoitteet yksilöiden välillä ovat eriäviä, se voi luoda haasteita ryhmän dynamiikkaan. Vaikka ryhmän yhteinen sävel ei heti löytyisikään, voidaan ryhmän toimintaa kehittää niin, että se saadaan vielä myöhemmin toimimaan tehokkaasti ja tiiviissä yhteistyössä. (Kataja ym. 2011, 15.)

4.1 Ryhmässä oppiminen

Yksiselitteistä syytä sille miksi ryhmässä opitaan ei löydy. Vaikka ryhmässä oppiminen onkin yksi oppimisen muodoista, sen tavoitteellista käyttämistä oppimisen voimavarana ei tunneta vielä kovin hyvin. (ks. Repo-Kaarento 2007, 24.) Oikeiden olosuhteiden puitteissa ryhmä tukee niin yksilöllistä kuin yhteisöllistäkin oppimista. Ryhmätoiminnan

tiedetään tarjoavan jäsenilleen erilaisia ulottuvuuksia esimerkiksi sosiokognitiivisia ristiriitoja (*socio-cognitive conflict*). Sosiokognitiivisilla ristiriidoilla tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, kun yksilön oma ajattelu poikkeaa ryhmän muiden jäsenten ajattelusta, minkä johdosta syntyy yksilöiden ajattelun välisiä ristiriitoja. Muiden toiminnan ja ajattelun peilaaminen omaan toimintaan rohkaisee ponnistelemaan lisää uuden oppimiseksi.

Ryhmän emotionaalisuus on myös yksi oppimisen edistämisen osatekijä. Silloin kun oman oppimisen haasteet tuntuvat ylitsepääsemättömiltä, ryhmän lohdutus ja tuki voi auttaa jaksamaan eteenpäin. Tähän pohjautuu esimerkiksi vertaisryhmien toiminta. (Repo-Kaarento 2007, 25.) Henkilökohtaisista hankaluuksista puhuminen yhteisesti vertaisryhmässä auttaa huomaamaan, että asian kanssa ei tarvitse painia yksin. Vertaisryhmän jäsen saa kannattelua ja tukea muilta ryhmän jäseniltä, jotka voivat saman aikaisesti toimia myös siltana uuden oppimisessa. (Lindström, Suominen & Repo-Kaarento 2005, 25.)

Yksilö voi myös kehittyä ryhmän avulla uudelle tasolle omassa toiminnassaan tai oppimisessaan. Venäläisen psykologin Lev Vygotskin kehitti lähikehityksen vyöhyke – teorian kuvaamaan tätä yksilöllisen tosiasiallisen kehitystason ja autettuna saavutetun kehitystason eroa. Yhdessä toimittaessa pystytään tukemaan muita ryhmäläisiä tekemään sellaisia suorituksia, mihin he eivät oman tosiasiallisen kehitystason puitteissa ilman tukea pystyisi. Sanonta ”minkä osaat tänään yhdessä, osaat huomenna yksin” juontaa juurensa lähikehityksen vyöhykkeellä oppimisesta. Yhdessä harjoiteltaessa ryhmäläiset pystyvät tukemaan toisiaan ja ylittämään oman tosiasiallisen kehitystasonsa ja näin ollen toimimaan lähikehityksen vyöhykkeellä. (Repo-Kaarento 2007, 24-25.)

4.2 Ryhmän turvallisuus ja sen asteet

Mikäli ryhmän vuorovaikutus halutaan toimimaan, ryhmän tulee olla niin henkisesti kuin fyysisestikin yksilölle turvallinen paikka. Ihminen pystyy tulemaan parhaiten omaksi itsekseen, eli tunnistamaan ja ilmaisemaan esimerkiksi ominaisuutensa ja mielipiteensä silloin kun hänen ympärillään vallitsee turvallinen ilmapiiri. Kun ryhmän jäsenen annetaan vapautuneesti olla oma itsensä, on hän selviytymiskykyisempi ja tyytyväisempi, mikä puolestaan edesauttaa ryhmän toimintaa. Ryhmän turvallisuuden edistämisen viisi tärkeintä osatekijää ovat luottamus, avoimuus, hyväksyntä, tuen antaminen ja ryhmään sitoutuminen. Mikko Aalto on kehittänyt ryhmän turvallisuuden asteet, joita hän kuvastaa

koodimerkeillä T1-T8. (Aalto 2000, 15-19, 22-23.) Seuraavaksi kerron Aallon kehittämistä ryhmän turvallisuuden asteista sekä siitä, mikä on tyypillistä kullekin asteelle.

Ensimmäinen aste T1 kuvastaa pelkäävää ryhmää. T1 asteen ryhmässä jäsenet vieroksuvat ja jopa pelkäävät toisiaan, ryhmän ohjaajaa tai sitten jotakuta erityisen vahvaa ryhmän persoonaa. Pelon vallassa olevat ryhmäläiset eivät uskalla olla omia itsejään, sillä he pelkäävät joutuvansa torjutuksi ja naurunalaiseksi. Tällöin ryhmäläiset alkavat peitellä minuutensa osa-alueita, jotta hylkäämisen kokemukselta vältyttäisiin. Ryhmässä vallitseva pelko tyrehtyttää luovuuden ja tekee ryhmästä jäykän. (Aalto 2000, 22.)

Toinen aste T2 tarkoittaa turvatonta ryhmää. Turvattomassa ryhmässä jäsenet ovat epävarmoja siitä, miten muut suhtautuvat aitoon itseilmaisuuksiin. Tällaisessa ryhmässä pelon esiintyminen ei myöskään ole täysin tavatonta. Mikäli itseään rehellisesti ilmaiseva jäsen jää ilman myönteistä vastakaikua, hän saattaa sulkeutua ja jatkossa vältellä aitojen tunteiden näyttämistä. (Aalto 2000, 22.)

Kolmas aste T3 on tuntematon perusturvallinen ryhmä. Tässä ryhmän muodossa itseilmaisuus on vielä varovaista, vaikka ryhmä tuntuukin jo perusturvalliselta. Yleensä tämän kaltaisilla ryhmillä on yhtenäinen syy olla koolla, jolloin jäsenet eivät koe tulevansa itseään ilmaistessaan sen suuremmin uhatuksi. (Aalto 2000, 22.)

Neljäs aste (T4) kuvastaa tuttua, turvallista ryhmää. T4 asteen ryhmässä jäsenet tuntevat toisiaan jo jonkin verran. Luottamus siitä, että itseään voi ilmaista vapaasti ilman uhatuksi tuleamista, on jo melko hyvällä tasolla. Turvallisuus ei välttämättä kuitenkaan perustu jäsenten syvälliseen tuntemukseen, vaan pikemminkin alitajuiseen yhteisen toiminnan ja luottamusharjoitusten kautta saavutettuun turvallisuuden tunteeseen. (Aalto 2000, 22-23.)

Viides aste T5 tarkoittaa avointa ryhmää. Avoin ryhmä on sellainen, jossa kaikkien mielipiteet ja tunteet hyväksytään, eikä toisten ajatuksia ja kokemuksia vähätellä. Tällä tasolla ihmiset rohkenevat ilmaisemaan itseään mielipide-, tunne- ja jopa arvotasolla. Avoimuus on jo vahvasti läsnä viidennen asteen ryhmässä. (Aalto 2000, 23.)

Kuudes aste T6 kuvastaa heikkoutta hyväksyvää ryhmää. Tässä kohtaa ollaan jo korkealla tasolla ryhmän turvallisuuden asteita, joka vaatii ryhmän jäsenten pidempää keskinäistä tuntemista ja yhdessä toimimista. Ryhmän yksilöillä on lupa ilmaista heikkouden tunteita

ja myös tarpeiden ilmaisu on tullut sallituksi. Hulluttelu sekä itselleen ja toisilleen nauraminen on tässä vaiheessa jo turvallista. (Aalto 2000, 23.)

Seitsemäs aste T7 on haavoittuva salliva ryhmä. Seitsemännellä asteella olevan ryhmän turvallisuuden tunne on jo niin suuri, että jäsenten tietoisuuteen voi alkaa nousta kipeitä menneisyyden muistoja, joita halutaan jakaa myös ryhmän kesken. He kykenevät kokemaan sekä vihaa että surua ilman sen suurempaa pelkoa. Myös viimeiset rippeet häpeän tunteista alkavat väistyä. (Aalto 2000, 23.)

Kahdeksas ja viimeinen aste T8 on armahtava ryhmä. Tässä kohtaa liikutaan syvimmissä turvallisuuden asteessa, joka vaatii ryhmältä sitä, että jäsenet pystyvät kertomaan miten ovat haavoittaneet muita, ja muu ryhmä pystyy ottamaan tiedon vastaan anteeksiantavalla asenteella. Armahtava ryhmä ei synny itsestään pelkän turvallisuuden tunteen kasvun myötä, vaan jäsenten täytyy olla kohdannut ja käsitellyt omia pimeitä puoliaan. Armoa täytyy antaa ensiksi itselle ennen kuin sitä voi jakaa muille. (Aalto 2000, 23.)

4.3 Ryhmärooleja

Usein ryhmän jäsenille syntyy erilaisia rooleja, jotka muodostuvat vuorovaikutuksessa ryhmän muiden jäsenten kanssa. Roolien muodostumiseen vaikuttaa myös jäsenten temperamentti, persoonallisuus ja aiemmat kokemukset. Lapsiryhmistä puhuttaessa ryhmän rooleilla tarkoitetaan enemmän epävirallisia kuin virallisia rooleja. Virallisilla rooleilla tarkoitetaan ennalta määriteltyjä rooleja kuten puheenjohtajan tai sihteerin rooli. Epävirallisilla rooleilla puolestaan tarkoitetaan muun muassa ryhmän välillä vallitseviin suhteisiin, esimerkiksi ryhmän ilmapiirin muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä, kuten asennerooleja ja ryhmää ylläpitäviä rooleja. (Toivakka & Maasola 2011, 36-37.)

Ryhmissä voi esiintyä aggressiivisesti viestiviä persoonia. Tällaiset henkilöt voivat olla dominoivia, määrääleviä ja hyökkääviä muita ryhmän jäseniä kohtaan. Aggressiivinen käyttäytymismalli ei kuitenkaan edistä ryhmän toimintaa. Tunne yhteen hiileen puhaltamisesta ja hyvästä ryhmähengestä eli koheesiosta kärsii, mikäli ryhmässä on aggressiivisen mallin mukaan käyttäytyviä yksilöitä. (Toivakka & Maasola 2011, 36.)

Kuitenkin myös liiallinen passiivisuus voi koitua ryhmän kohtaloksi. Passiivisen toimintamallin mukaan käyttäytyvät eivät ota kantaa vaan tyytyvät muiden tekemiin valintoihin,

vaikka sisimmissään olisikin asioista eri mieltä. Tällainen käytös tekee hallaa passiivisesti toimivalle henkilölle ja yhteistyölle. (Toivakka & Maasola 2011, 36.)

Ryhmätaidoiltaan taitava ryhmän jäsen ei ole aggressiivinen eikä passiivinen, vaan jotain siltä väliltä. Tällaista jäsentä voidaan kutsua assertiiviseksi jäseneksi. Tällainen henkilö arvostaa tasavertaisesti niin itseään kuin muitakin ryhmän jäseniä. Assertiiviset jäsenet esittävät oman kantansa ryhmässä avoimesti ja asiallisesti. He uskaltavat myös kertoa muista eriävät mielipiteet sekä yrittävät ymmärtää myös muiden näkemyksiä. Assertiiviset henkilöt pystyvät ja haluavat tehdä yhteistyötä muiden kanssa sekä he pyrkivät siihen, että lopputulema miellyttäisi jokaista osapuolta. (Toivakka & Maasola 2011, 36.)

4.4 Ryhmätoiminta 4–6-vuotiaiden sosiaalisessa kehityksessä

Neljän vuoden iän lähestyessä lapsen sosiaaliset taidot alkavat hioutua ja esimerkiksi oman vuoron odottaminen tai lelujen jakaminen muiden kanssa helpottuu. Kiinnostus yksinkertaisiin sääntöleikkeihin ja muihin joukkuepeleihin kasvaa. Tässä iässä erilaiset mielikuvitus- ja roolileikit koetaan erityisen kiehtovina, sekä mielikuvituksen kehittyessä tutut tavarat saava aivan uusia merkityksiä. (4–5-vuotiaan sosiaalinen kehitys 2017. MLL.)

Viidennelle ikävuodelle siirryttäessä lapsi alkaa huomioimaan muita ihmisiä yhä enemmän. Itsekeskeisyys alkaa väistyä ja muiden ikätovereiden seura kiinnostaa entisestään. Tässä ikävaiheessa lapsi tarvitsee kuitenkin vielä rohkaisua aloitteellisuuteen, omaehtoiseen leikkiin. Myös aikuisen tuki sosiaalisessa sekä moraalisisessa kehityksessä on vielä tärkeää. Vanhempien on hyvä tukea lapsen kaveripiiriin ja liikkumiseen liittyvää itsenäistymistä, mutta antaa lapselleen myös rohkaisua ja kehuja. (Lapsen kasvu ja kehitys 2017. MLL.)

Viisivuotiaana lapsi nauttii useimmiten muiden ikätovereiden ja myös aikuisten seurasta. Tässä ikävaiheessa kaverit saavat merkityksellisen roolin lapsen elämästä ja hänellä voi olla jo joitain erityisen tärkeitä ja kestäviä ystävyysuhteita. Ryhmässä toimimisen muuttuessa yhä kiinnostavammaksi ja sitä harjoiteltaessa, lapset oppivat neuvottelemaan asioista ja jopa joustamaan omista ideoistaan tarpeen vaatiessa. Myös tunteiden sanoittaminen ja ilmaiseminen muille alkaa selkeytyä ja riitoja ei synny enää niin herkästi kuin aiemmin. (5–6-vuotiaan sosiaalinen kehitys 2018. MLL.)

5 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

Tässä kappaleessa käyn läpi opinnäytetyöprosessiini liittyviä asioita. Aluksi esittelen yhteistyötahoni Sorin Sirkuksen, jonne suoritin työni tutkimuksellisen osuuden. Esittelyn jälkeen avaan tutkimukselliseen osuuteen liittyviä asioita kuten aineistonkeruuta, tutkimustapaa ja tavoitteita.

5.1 Sorin Sirkuksen esittely

Sorin Sirkuksen nuorisosirkus sai alkunsa Tampereella vuonna 1985 (Sorin Sirkus). Alun perin toiminta tapahtui Tampereen kaupungin alaisena kerhona, kunnes Sorin Sirkuksesta perustettiin oma yhdistys vuonna 1989. (Sorin Sirkus Ry). Sorin Sirkuksen toiminnan tärkeimpiä elementtejä ovat lasten ja nuorten sirkusharrastamisen edistäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen (Sorin Sirkus).

Sorin sirkus on tarjonnut oppilailleen taiteen perusopetusta vuodesta 1993 lähtien. Myös laajan oppimäärän opetussuunnitelma ja sen toteuttaminen hyväksyttiin vuonna 2006 Tampereen kulttuuri- ja vapaa-aikakunnan toimesta. (Sorin Sirkus Ry.) Tällä hetkellä Sorin Sirkuksen sirkuskoulussa on jo yli 500 oppilasta, jotka harrastamisen ohella pääsevät suorittamaan taiteen perusopetusta harrastuksensa kautta (Sirkuskoulu).

Sirkustaiteen perusopetuksessa näkyy liikunta- ja taidekasvatuksen yhteen nivoutuneisuus. Myös sosiaalista ja henkistä kehitystä, sekä eri taiteenlajien vuorovaikutusta, eli taiteenvälisyyttä, korostetaan sirkustaiteen perusopetuksessa. Taiteen perusopetuksesta on annettu laki (633/98), joka määrittää opetuksen tavoitteita. Näitä valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita sovelletaan Sorin Sirkuksessa paikallistasolla, sekä yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. (Sirkuskoulu.)

Sirkuskoululla on mahdollisuus harrastaa sirkustoimintaa 1-7 kertaa viikossa, vaihdellen oman motivaation ja taitotason mukaisesti. Sorin Sirkus antaa nuorille harrastajilleen elintärkeitä kokemuksia ja valmiuksia, myös ammattiin tähtääviä sirkusoppilaitoksia varten. Sorin Sirkus onkin saattanut kymmeniä oppilaitaan maailmalle suurien sirkusestra-

dien parrasvaloihin. Osa sirkusharrastajista on myös kouluttautunut muihin sirkuksen piiristä löytyviin ammatteihin, kuten sirkusohjaajiksi, maskeeraajiksi, valosuunnittelijoiksi tai esimerkiksi hallinnollisiin tehtäviin. (Sorin Sirkus Ry.)

Taiteen perusopetuksen ympärillä tapahtuu myös paljon muuta toimintaa. Sorin Sirkus järjestää erialaisia sirkuskursseja ja -leirejä kaikenikäisille vauva- ja taaperokursseista aikuiskursseihin. Lapsille ja nuorille järjestetään säännöllisesti leirejä syyslomalla, talvilomalla ja kesällä. (Leirit ja kurssit.)

5.2 Tarkoitus ja tutkimustehtävä

Tutkimuksellisen osuuden tarkoituksena oli kartoittaa Sorin Sirkuksen lasten ja heidän vanhempien kokemuksia Sorin Sirkuksen aiemmin järjestetyistä lomaleireistä sekä kerryttää kehitysideoita tulevia leirejä varten. Aihealueen rajaamiseksi ikähaarukaksi rajautui 4–6-vuotiaiden leirin kehittäminen. Aiheen rajaukseen vaikutti myös oma koulutus- ja suuntautumiseni varhaiskasvatukseen ja lapsiin. Tavoitteena oli selvittää, minkälaista konkreettista muutosta leireille kaivattaisiin, jotta leirien osallistujamäärät saataisiin kasvuun. Minua kiinnosti myös selvittää syitä siihen, miksi vanhemmat ovat valinneet lapselleen juuri sirkusharrastuksen/-leirin. Ajatuksena oli se, että mikäli tiedettäisiin perinpohjaisia syitä sirkusharrastuksen aloittamiselle, voitaisiin näitä seikkoja huomioida esimerkiksi leirien markkinoinnissa. Kyselyn alkuun oli tehty saateteksti, jossa haluttiin muistuttaa vanhempia sirkuksen ja ryhmätoiminnan hyödyistä lapsen kehityksen kannalta.

Tarkemmat tutkimuskysymykseni ovat:

1. Miksi vanhemmat ovat valinneet sirkuksen harrastukseksi lapselleen?
2. Millaisia kokemuksia perheillä on aiemmista Sorin Sirkuksen lomaleireistä?
3. Miten kehittää Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoimintaa?

5.3 Tutkimusote ja aineistonkeruu

Halusin lähteä selvittämään ideoita Sorin Sirkuksen leiritoiminnan kehittämiseksi suoraan Sorin Sirkuksen asiakkailta, eli vanhemmilta ja heidän lapsiltaan. Haastattelujen sijaan ajattelin tavoittavani useamman vastaajan kyselyn avulla, johon kukin voi vastata

juuri itselle sopivaan aikaan joko yksin tai yhdessä koko perheen voimin. Päädyin siis keräämään aineistoni käyttäen määrällisiä tuloksia mittaavaa tutkimustapaa.

Tutkimuksen tarkoituksena oli tavoittaa mahdollisimman moni alle kouluikäisen sirkuslaisen vanhempi, jotta saataisiin kattava kartoitus leiritoiminnan kehittämiseksi. Keräsin aineistoni sähköisellä määrällisellä, eli kvantitatiivisella, tuloksia mittaavalla kyselylomakkeella (Liite 1). Kyselylomakkeen ohessa Sorin Sirkuksen rehtori Merja Koskiniemi valmisti lähetettävälle kyselylle saatekirjeen, jonka ohessa linkki tekemääni kyselyyn lähetettiin (Liite 2). Kyselyssä käytetyn määrällisen menetelmän tarkoituksena on käsitellä tietoa numeerisesti, eli sillä vastataan esimerkiksi kysymyksiin, *kuinka usein ja oletko ollut*. Määrällisessä tutkimuksessa muuttujiksi lasketaan ne asiat, joista halutaan saada tietoa. Esimerkkimuuttujia voivat olla ikä, mielipide tai jokin ominaisuus. Määrällisessä tutkimuksessa käytetään välineenä mittaria, jonka avulla tieto tutkittavasta asiasta saadaan. (Vilka 2007, 13-14.)

Myös määrällisessä tutkimuksessa pystytään hyödyntämään laadullisen mittaustavan mukaisia kysymyksiä. Kyselylomakkeeseen voidaan lisätä määrällisten kysymysten ohelle myös avoimia kysymyksiä, joiden vastauksilla saadaan kerättyä tekstimuotoista laadullista tietoa. Laadullinen aineisto koostuu siis tekstimuotoisista vastauksista ja määrällinen numeerisesta tiedosta. (Taanila 2014, 2.)

Kyselylomake lähetettiin sähköpostitse jokaiselle 4–6-vuotiaan Sorin Sirkuksen harrastajan vanhemmalle sekä helmikuussa 2019 hiihtolomaleirille osallistuneiden lasten vanhemmille. Hiihtolomaleirille osallistuneiden lisäksi sirkuksen 4–6-vuotiaat sirkusharrastajat ja heidän perheensä on tutkimukselleni validia kohderyhmää, sillä lähes jokainen viikoittain sirkusta harrastava lapsi on päässyt harrasteryhmään sirkusleirin kautta. Heillä on siis jokaisella aiempaa kokemusta ja jonkinlainen näkemys sirkusleireistä ja niiden sisällöstä. Leirikysely sisälsi monivalinta-, asteikko- sekä avoimia kysymyksiä. Mikäli perheeseen kuului useampi 4–6-vuotias sirkusta harrastava lapsi ja mielipiteet lapsien kesken erosivat merkittävästi, suositeltiin vanhempaa vastaamaan kyselyyn kaksi kertaa. Kyselyn avulla pyrittiin saamaan vastauksia yllä mainittuihin tutkimuskysymyksiin.

5.4 Tulosten analysointi ja käsittely

Vanhemmille lähetetyssä kyselyssä hyödynsin helppokäyttöistä Google Forms -toiminnon kyselypohjaa. Vastauksia kertyi yhteensä 41 kappaletta, joiden määrällisten kysymysten tiivistelmät käsittelevin Apple tietokoneen omalla Numbers -nimisellä taulukointiohjelmalla. Kysely lähetettiin yhteensä 163:lle henkilölle, joten vastausprosentti oli 25%. Vilkan (2007, 106-110) mukaan määrällistä aineisto käsiteltäessä saatu aineisto kuuluu tarkistaa sekä tiedot kuuluvat syöttää ja tallentaa numeraaliseen muotoon. Aineiston keruussa hyödynnetään havaintomatriisia, johon on tarkoitus kirjata tiedot jokaisesta lomakkeesta niin, että yksi vaakarivi sisältää yhden vastaajan tiedot. Myöhemmässä vaiheessa vielä asteikko- ja monivalintakysymykset sanallistetaan tilasto-ohjelmalla luotujen kaavioiden ja diagrammien avulla, joiden kautta pystytään havainnollistamaan vastausten jakautumista. Tuloksia tarkastellaan ja tulkitaan tutkimusongelman näkökulmasta ja niistä tehdään johtopäätökset.

Läheittämani kyselylomake sisälsi 17 kysymystä. Niistä kuusi oli monivalintakysymystä, kahdeksan Likert-asteikkokysymystä, kaksi avointa kysymystä sekä yksi kohta, jossa mahdollistettiin monivalinta- ja asteikkokysymysten vastausten täydentäminen ja perustelu. Likert-asteikossa 1-5 arvojen ääripäitä kuvattiin väittämällä ”täysin eri mieltä” ja ”täysin samaa mieltä”.

Leirejä markkinoidaan näkyvästi. *

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Kuvio 1. Esimerkki kyselyssä käytetystä Likert-asteikosta.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käsittelen tekemstäni tutkimuksesta saatuja tuloksia. Tulosten tarkastelu on jaettu kolmeen eri teemaan: sirkukseen harrastuksena, sirkusleiriltä satuihin kokemuksiin ja leirien kehitysideoihin. Nämä kolme teemaa on muotoutunut asetettujen tutkimuskysymyksiensä pohjalta. Kappaleen lopusta löytyy vielä neljäs teema, joka sisältää kyselyssä esitettyjä täydentäviä kysymyksiä. Nämä kysymykset eivät ole asettamieni tutkimuskysymysten kannalta merkittäviä, mutta ne kuuluvat oleellisena osana tämän tilaustyön toivottuun sisältöön.

Tutkimus lähetettiin sähköpostiliitteenä kaikille 4–6-vuotiaiden Sorin Sirkuksen pienten harrastajien vanhemmille sekä hiihtolomaleirille 2019 ilmoittautuneille perheille. Suurimmalla osalla vastanneista oli kokemusta aiemmista Sorin Sirkuksen lastenleireistä tai lapsi oli juuri menossa kyseiselle leirille. Sorin Sirkuksen käytäntöihin kuuluu, että syksyllä alkavat uuden ryhmän oppilaspaikat arvotaan leirille osallistuneiden kesken. Innokkaita sirkusharrastajia löytyy siis nykypäivänä enemmän mitä sirkuskoulun vapaita paikkoja, joten paikkojen arvonta on todettu tässä tilanteessa tasavertaisimmaksi toimintata- vaksi. Kuitenkin neljä kyselyyn vastannutta eli noin 10% kertoi, ettei lapsi ole koskaan osallistunut Sorin Sirkuksen lastenleirille.

Kyselyyn oli mahdollista osallistua noin kahden viikon ajan ja vastausaika päättyi 1.3.2019. Alun perin päättymispäivä oli asetettu helmikuun puolelle, mutta vastausaikaa pidennettiin, jotta hiihtolomaleirille ensimmäistä kertaa osallistuvat ehtisivät käydä leirin loppuun. Leirikokemuksen saatua heidän oletettiin pystyvän vastaamaan kyselyyn paremmin ja yksityiskohtaisemmin kuin ennen leiriä. Tutkimuksesta saatujen tulosten tulkinta- ja analysointivaihe on suoritettu huhti- ja toukokuun aikana.

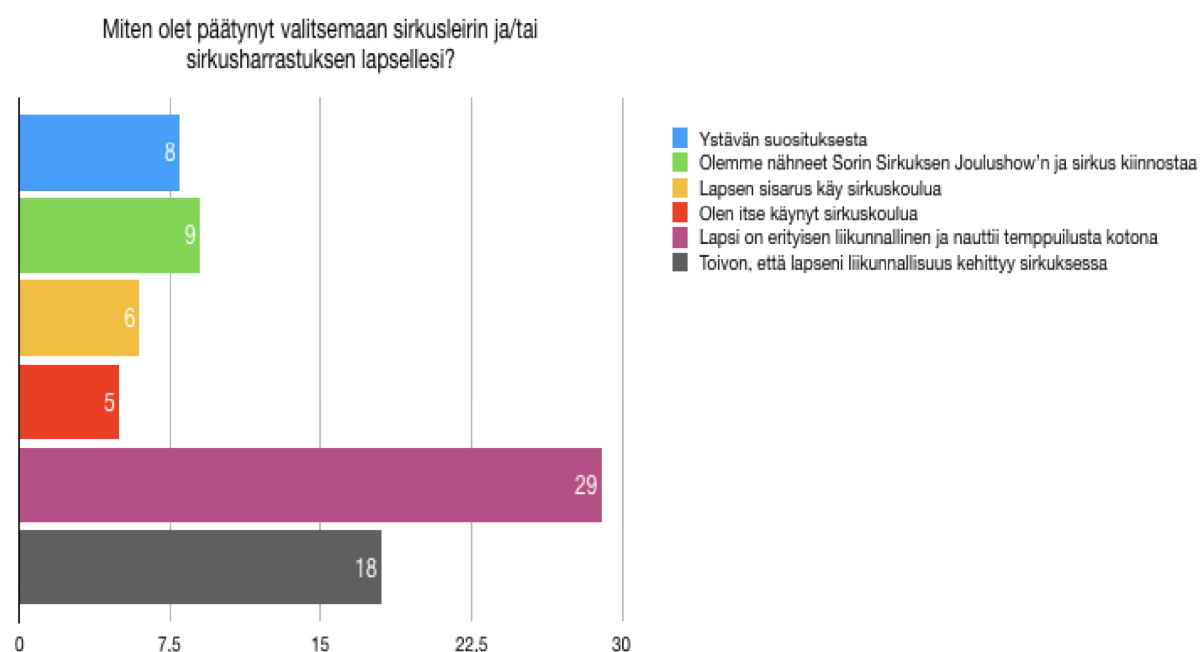
6.1 Sirkus harrastuksena

Tutkimuskysymys: Miksi vanhemmat ovat valinneet sirkuksen harrastukseksi lapselleen?

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastauksia saatiin monivalintakysymyksen ”Miten olet päätenyt valitsemaan sirkusleirin ja/tai sirkusharrastuksen lapsellesi” avulla. Kysymykseen oli mahdollista vastata yhdellä tai useammalla kohdalla. Vaihtoehtoja oli valittu

yhteensä 83kpl mikä tarkoittaa sitä, että sopivia väittämiä oli valittu keskipäärin 2 kappaletta vastaajaa kohden.

Eniten vastauksia (Kuvio 1) oli kerännyt kohdat ”Lapsi on erityisen liikunnallinen ja nauttii temppuilusta kotona” (29 kappaletta) ja ”Toivon, että lapseni liikunnallisuus kehittyy sirkuksessa” (18 kappaletta). Yhdeksän vastaajaa (22%) kertoi nähneensä Sorin Sirkuksen Joulushow’n, jonka kautta sirkus kiinnostaa, kahdeksan (20%) kertoi saaneensa ystävältä suosituksen osallistua sirkustoimintaan, kuusi vastaajaa (15%) kertoi myös sisaruskoulun harrastavan sirkusta ja viisi vastaajaa (12%) kertoi itse aikoinaan käyneensä sirkuskouluun.

Kuvio 2. Sirkusharrastuksen valinta

Kysymyksestä löytyi myös avoin kohta, johon oli mahdollisuus vastata vapaasti, mikäli listasta ei löytynyt sopivaa kohtaa. Kahdeksan vastaajaa oli halunnut lisätä oman kommentin koskien harrastuksen valintaa. Vastaajien omista kommentteista kaksi käsitteli lapsen osoittamaa kiinnostusta sirkusharrastusta kohtaan, toiset kaksi vanhemman oman yhteistyön/aiemman työtehtävän kautta herännyttä kiinnostusta sirkukseen.

Muita vanhempien omia kommentteja koskien harrastuksen valintaa:

”Toivon ”tervettä” liikunnallista, itsetuntua kehittävää harrastusta lapselle.”

”Sorin sirkuksen sijainti. Leirille mentiin vaan sen takia, että muuten ei ollut mahdollisuutta päästä sirkuskouluun, kun paikat arvotaan vain leirin käyneiden kanssa.”

”Kaveriperhe ehdotti kesäleirille osallistumista, vaikka heilläkään ei ollut kokemusta sirkuksesta.”

”Rakastin pienenä sirkusta. Itselläni ei ollut mahdollista harrastaa, mutta lapselle halusin mahdollistaa tämän liikunnallisen harrastuksen.”

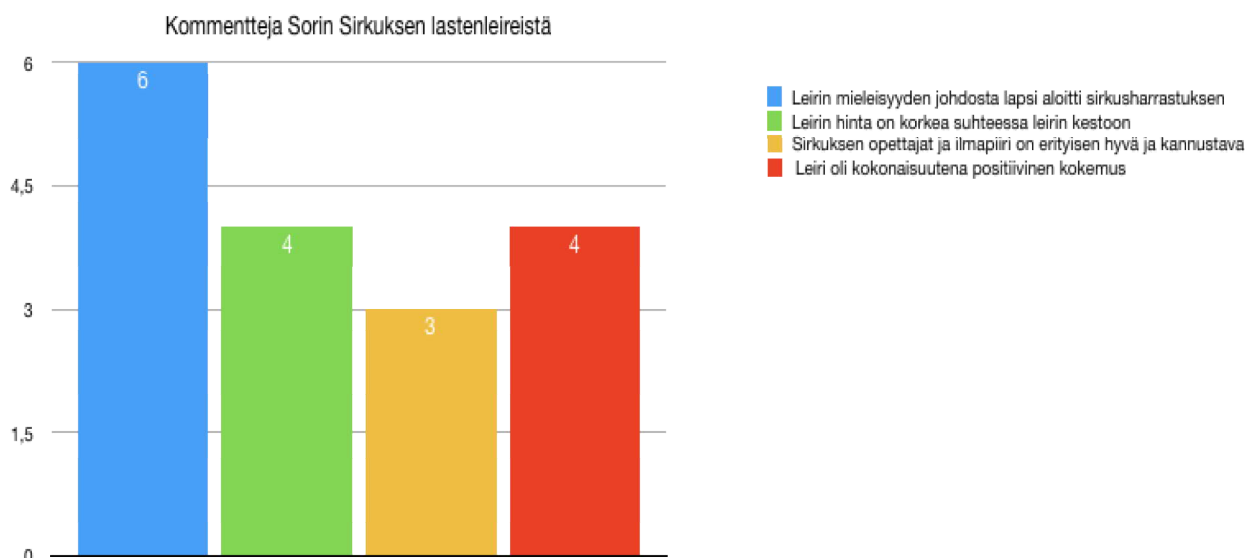
6.2 Kokemuksia

Tutkimuskysymys: Millaisia kokemuksia perheillä on aiemmista Sorin Sirkuksen loma-leireistä?

Perheiltä kysyttiin, suosittelisivatko he Sorin Sirkuksen lastenleirejä muille perheille ja millaisia kokemuksia heillä on aiemmilta sirkusleireiltä. Muille suosittelemista selvitettiin monivalintakysymyksellä ja kokemuksia kartoitettiin avoimen kysymyksen avulla, johon oli mahdollisuus vastata pitkällä vastaustekstillä.

Suurin osa vanhemmista suosittelisi Sorin Sirkuksen lastenleirejä myös muille perheille ja vain yksi vastaaja valitsi kohdan ”en suosittelisi”. Kielteisen vastauksen antanut vanhempi kertoi, ettei heidän perheestään kukaan ollut ehtinyt vielä osallistua leirille, joten heillä ei vielä ollut kokemuksia leirin sisällöstä. Kaikki leiriä kokeilleet kuitenkin suosittelisivat sitä myös muille perheille.

Kyselystä löytyi avoin vastauskohta, mihin jokaisella oli mahdollisuus kertoa kokemuksia ja muistoja aiemmista Sorin Sirkuksen lastenleireistä joihin lapsi on osallistunut (Kuvio 3). Avoimia vastauksia saatiin tähän vastauskohtaan kaiken kaikkiaan 17 kappaletta. Vastauksista 14 käsittelivät positiivisia kokemuksia ja loput 4 vastausta kritisoivat Sorin Sirkuksen leirien kallista hintaa suhteessa leirin kestoon.

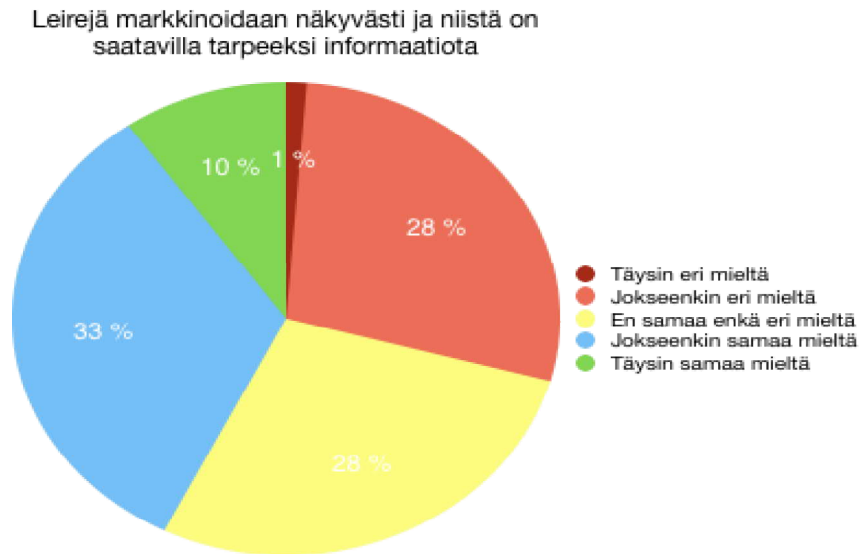
Kuvio 3. Kommentteja leireistä

6.3 Kehitysideoita

Kyselyssä mahdollisia kehitysideoita kartoitettiin Likert -asteikko väittämillä sekä avoimilla kommentointi osioilla. Likert -asteikon avulla tarkasteltiin leirien markkinointi ja tiedottamista, leirin sisällön monipuolisuutta ja mielenkiintoisuutta, leiriohjaajien pätevyyttä ja leirin kestoa ja hintaa. Toisella avoimella vastauskohdalla oli mahdollisuus täydentää Likert -asteikko vastauksiaan ja toisessa avoimessa kohdassa pyydettiin esittämään muita mieleen tulevia kehittämisideoita Sorin Sirkuksen lastenleirien varalle.

Tutkimuskysymys: Miten kehittää Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoimintaa?

Lähes puolet (Kuvio 4) vastaajista (49%) oli sitä mieltä, että Sorin Sirkuksen lastenleirejä ei markkinoida heidän mielestään tarpeeksi näkyvästi. Yksitoista vastaajaa (27%) ei ottanut aiheeseen kantaa ja loput 24% olivat tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä leirien markkinointiin. Markkinointiin verrattuna, 61% koki leireistä löytyvän kuitenkin hyvin tai melko hyvin tarvittavaa informaatiota. 10% eli neljä vastaajaa oli jokseenkin eri mieltä informaation riittävyden suhteen ja loput, eli vajaa kolmas osa suhtautui asiaan neutraalisti eikä ollut samaa eikä eri mieltä informaation määrän riittävydestä. Alla olevasta kaaviosta voimme päätellä yleistä tyytyväisyyttä koskien leirien markkinointia ja informointia.

Kuvio 4. Leirien markkinointi ja informointi

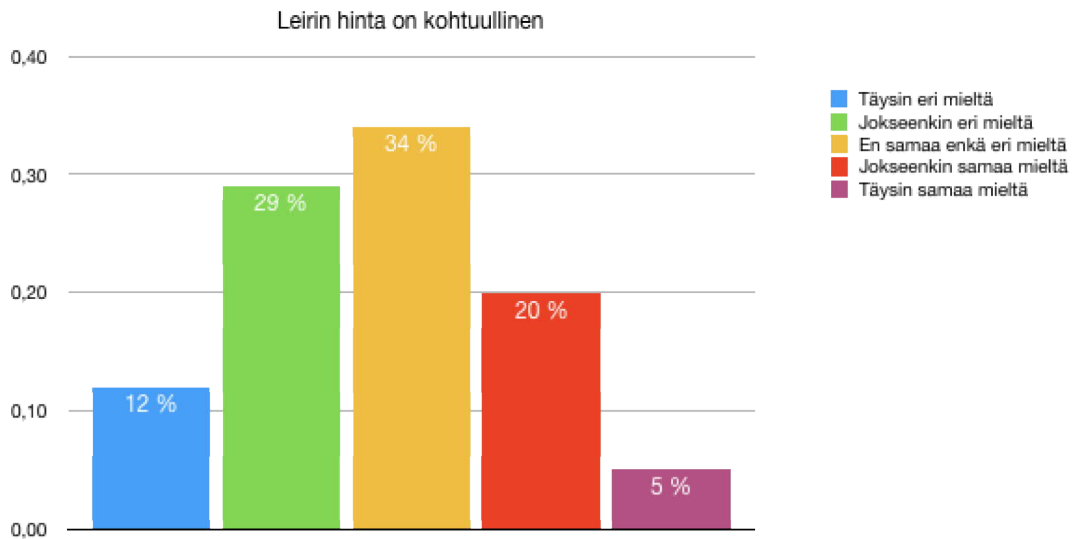
Leirien ohjaajien ammattitaidosta kysyttäessä vastaukset olivat melko yhdenmukaisia (Kuvio 5). 95% vastaajista oli sitä mieltä, että leiriohjaajat ovat ystävällisiä ja osaavia ja kaksi vastaajaa eli 5% valitsi neutraalin ”en eri enkä samaa mieltä” vastausvaihtoehdon.

Leirien sisällön monipuolisuuteen ja mielenkiintoisuuteen on myös oltu melko tyytyväisiä (Kuvio 5). Yksi vastaajista oli jokseenkin eri mieltä leirien monipuolisuudesta ja mielenkiintoisuudesta, kaksitoista vastaajaa eli noin kolmasosa suhtautui asiaan neutraalisti ja loput reilu 60% prosenttia koki olevansa täysin samaa mieltä tai ainakin jokseenkin samaa mieltä leirien mielenkiintoisuuden ja monipuolisuuden suhteen.

Kuvio 5. Leirien sisältö ja ohjaajien osaavuus

Leirin hinnan suhteen vastauksissa esiintyi selkeästi eniten hajontaa (Kuvio 6). 41% vastaajista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä, että sirkusleirin hinta on kohtuullinen. 34% puolestaan ei ollut hinnan kohtuullisuudesta samaa eikä eri mieltä, kun taas 25% sanoi olevansa eri tai jokseenkin eri mieltä hinnan kohtuullisuudesta. Eniten vastauksia keräsi kohta ”en samaa enkä eri mieltä” ja vähiten vastausvaihtoehto ”täysin eri mieltä”.

Kuvio 6. Leirin hinta

Kyselyssä selvitettiin myös leirin ajankohdan sopivuutta perheille (Taulukko 1). Leirit kokonaiskesto on kolme päivää ja yksi leiripäivä kestää 1,5 tuntia. Leirit järjestetään aina lomaleireinä, eli syyslomalla, talvilomalla ja kesälomalla. Näiden kolmen osa-alueen (leirin kokonaispituus päivinä, kokonaistuntimäärä ja järjestämisajankohta) sopivuutta perheille lähdettiin selvittämään erillisillä kysymyksillä, mutta olen analysoinnissa yhdistänyt ne samaan taulukkoon.

Kukaan vastaajista ei pitänyt leirin ajankohtaa tai kestoa täysin epäsopivana. Eniten kritiikkiä saivat leirin kesto, eli 1,5 tuntia sirkustelua päivää kohden ja leirin kolmen päivän kokonaiskesto. Leirien ajoittumista syys-, talvi- ja kesälomille pidettiin pääasiassa täysin sopivana tai melko sopivana ajankohtana. Vain yksi vastaaja koki leirien ajoittumista lomakausiin jokseenkin epäsopivana perheen aikatauluihin nähden.

Leirin kesto ja ajankohta (lkm, N: 41)					
	Täysin epäsopiva	Jokseenkin epäsopiva	Ei sopiva eikä epäsopiva	Jokseenkin sopiva	Täysin sopiva
1,5h/ päivä	0	9	5	18	9
3 pv	0	8	8	17	8
Syys-, talvi- ja kesäloma	0	1	2	15	23
Yht.	0	18	15	50	40

Taulukko 1. Leirin kesto ja ajankohta

Likert -asteikkokysymysten jälkeen vastaajilla oli halutessaan mahdollisuus täydentää edellä mainittuja vastauksiaan ”vapaa sana” -osiossa (Taulukko 2). Tähän kohtaan vastauksia kertyi yhteensä 15 kappaletta. Avoimet vastaukset sai jaettua kolmeen pääteemaan, joita olivat leiriajan muokkaaminen, ikähaarukka ja leirin sisältö. Yksitoista vastausta käsitteli ajan muokkaamista, kaksi ikähaarukkaa ja kaksi leirin sisältöä.

Vanhempien kommentit
1. Leiriajan muokkaaminen
Leirillä käymiseen ehtii vasta orientoitua, kun se on jo ohi.
Lyhyillä lomilla emme kaipaa leirejä, sillä joskus on kiva olla ihan ilman ohjelmaa perheen kanssa. Leirit ovat aika arvokkaita ja jos en olisi tiennyt odottaa leirejä (vahtia Sorin sirkuksen sivuja), en olisi varmaan löytänyt leiri-ilmoituksia.
Nuoremmille 1,5 tuntia on riittävästi, vanhemmat lapset voisivat viihtyä jo pidempäänkin.
Toivoisin leireille myös ilta-ajankohtia. Lapsi jaksaisi kyllä leireillä, kun lomalla ei ole koulua eikä muita harrastuksia. Mutta perheen ainoa auto on toisella vanhemmalla, joka käy lomaviikoilla usein normaalisti päivätyössä.
Joku leiri voisi olla myös viikonloppuna, jotta kotoa poissa lomailevat lapset pääsisivät myös joskus mukaan.
Me olisimme jo toivoneet pidempää leiriä ja pidempiä päiviä 6-vuotiaalla, ihan jo käytännön syistä=vanhemmat töissä
Puoli tuntia pidemmän leirin lapsi jaksaisi ja uskaltaisi varmasti. Leiriajan sijoittuminen aamupäivään olisi paljon parempi ajankohta.
Leirin 1,5h pituutta voisi venyttää 30min, niin että lounastauko ei veisi niin isoa osaa leirijasta.
Ohjaajien kanssa ei ole ollut tilaisuutta vielä puhella, lapsi on kertonut heidän olevan mukavia. Sisältö on avattu vain paperilla. 3 h ei olisi ongelma esim klo 15 -18 tai aamupäivän 9-12 sirkustelu. Myös 3 pvä tuntuu vähän lyhyeltä, ehkä 3 pvä, välipäivä ja 2 päivää voisi olla kokeilun arvoinen. Hinta tietysti nousee jos päiviä tulee enemmän. Ryhmäkin on aika suuri, onko sitä mahdollista jakaa. Ehtikö hitaimmat ja rauhallisemmat lapset mukaan ollenkaan?
Kesäksi toivoisin sisarusleiriä, johon voisi osallistua molemmat sisarukset yhtäaikaan, vaikka ovat eri ikäisiä (meillä 4 ja 7 vuotta). Tai aremmalle 4-vuotiaallemme voisi olla kiva myös lapsi-vanhempikesäleiri, tai leirin eka päivä huoltajan kanssa ja 2 pv ilman vanhempia.
Kesälomalla pidempikin voisi olla kuin 3pv

2. Leirin sisältö
Evästauko tuntui olevan kiva ja tärkeä osa leiriä;)
Toivoisin tarkkuutta liikkeiden oikein tekoon. Paljon lapset saa itse kokeilla, mutta ergonomisuus ja kehon oikein käyttö on vähän hakusessa.
3. Ikähaarukka
Ikähaarukka on liian iso, 4 v. pieniä ja 6 v. jo eskarilaisia.
Kesäksi toivoisin sisarusleiriä, johon voisi osallistua molemmat sisarukset yhtä aikaa, vaikka ovat eri ikäisiä (meillä 4 ja 7 vuotta). Tai aremmalle 4-vuotiaallemme voisi olla kiva myös lapsi-vanhempikesäleiri, tai leirin eka päivä huoltajan kanssa ja 2 pv ilman vanhempia.

Taulukko 2. Vanhempien kommentit luokiteltuna kolmeen pääteemaan

Toisessa avoimessa vastauskohdassa kysyttiin, millaisia kehitysideoita ja toiveita perheillä on koskien Sorin Sirkuksen lastenleirejä. Tähän avoimeen osioon vastauksia kertyi kymmenen kappaletta. Kolme vastaajaa toivoi, että leiripäivän pituutta voisi venyttää, kaksi vastaajaa toivoi ryhmäkoon ja ikähaarukan kaventamista ja toiset kaksi vastaajaa toivoi leirin alkamisajankohdan siirtämistä iltapäivään/iltaan. Toiveissa esiintyi vanhempi-lapsi-yhteisleiri ja myös mahdollisten leirialennusten saaminen. Leirin sisältöön yksi vastaaja toivoi kehoa kuuntelevia satuleikkejä ja satujoogaa.

Lainauksia vanhempien esittämistä toiveista ja kehitysideoista:

”Voisiko pari kesäleiriä olla iltaisin? Silloin onnistuisi myös ilman tukiverkostoja olevilla työssäkävijöillä lapsien leirikuljetukset.”

”Pituus on ehkä piirun verran turhan lyhyt, kun vanhemmat eivät osallistu. 1,5h aikana ei ehdi kuin enintään kauppareissun. Olisi lapsillekin kiva, jos kerto olisi hieman pidempi ja välissä vaikka yksi pitempi tauko.”

”Pienemmät ryhmät, onko välipala tarpeen, mielestäni vanhemmat voivat huolehtia lasten ruokailut/välipalan ennen sirkuksen alkua.”

6.4 Täydentävät kysymykset

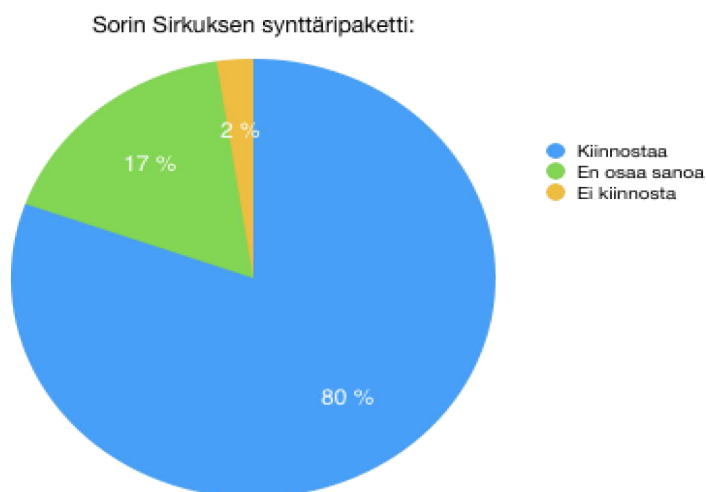
Sorin Sirkuksen 2019 vuoden talvilomaleiriä haluttiin uudistaa ja se päätettiin toteuttaa lapsille sopivana teemaleirinä. Talvilomaleiri järjestettiin nimellä ”MERIROSVOJEN JA KEIJUJEN SEIKKAILU – merirosvo Hurjahampaan kiperä kolttonen”.

Kyselyssä kartoitettiin mielipidettä siitä, osallistuisiko lapsi mieluummin tavalliselle sirkusleirille vai vastaavanlaiselle talvilomalla järjestetylle teemaleirille (Kuvio 7). Suurin osa ei osannut sanoa lapsen puolesta kumman tyylinen leiri olisi lapselle parempi ja mieluisampi vaihtoehto. Kuitenkin 11 vastaajaa kannatti teemaleiriä ja puolestaan viisi vastaajaa oli tavallisen sirkusleirin kannalla.

Kuvio 7. Teemaleiri vai tavallinen sirkusleiri

Sorin Sirkuksella leirien kehittämisen lisäksi oli pohdittu lasten syntymäpäiväjuhla -pakettien tarjoamista perheille (Kuvio 8). Kyselyn bonuskysymyksenä selvitimme siis perheiden mielipidettä myös tähänkin asiaan. Sorin Sirkuksen syntymäpäiväjuhla -paketilla tarkoitetaan sirkusteemaista Sorin Sirkuksen ohjaajien suunnittelemaan ja järjestämään syntymäpäiväjuhlaa. Juhlat olisi mahdollista järjestää joko perheen kotona tai Sorin Sirkuksen omissa tiloissa. Suurin osa perheistä, eli 33 vastaajaa oli kiinnostunut tämän kaltaisesta synttäripaketista. Seitsemän vastaajaa ei osannut sanoa kiinnostaisiko heitä tämän kaltainen palvelu ja yksi vastaaja totesi, ettei sirkussynttärei -paketti kiinnosta.

Kuvio 8. Sorin Sirkuksen synttäripaketti

7 POHDINTA

Tässä luvussa kerron omaa pohdintaani liittyen opinnäytteeseeni ja tutkimuksesta saatuihin tuloksiin. Lisäksi pohdin, miten tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntämään Sorin Sirkuksessa. Luvusta löytyy myös omat alalukunsa työn eettiselle tarkastelulle ja jatkotutkimus ehdotuksille.

Henkilökohtaisesti pidän lapsuutta äärimmäisen merkityksellisenä ja arvokkaana elämän aikana, jolle tulee antaa oma erityishuomionsa. Ajattelen, että lapsuuden aikana itselle kasattu hyvä ja vahva perusta vie elämässä pitkälle. Lapsuudessa omaksutut arvot ja asenteet siivittävät elämää ja niiden mukaan toimiminen tulee ikään kuin ”selkärangasta”. Lapset omaksuvat arvoja ja asenteita lähipiiriltään, mutta myös varhaiskasvatuksesta ja harrastustoiminnasta.

Erilaiset ryhmässä tapahtuvat toiminnot ja etenkin sirkustoiminta on mielestäni erittäin kasvattavaa, niin henkisestä kuin fyysisestäkin näkökulmasta. Jos jokainen oppisi jo lapsuudessa toimimaan ryhmässä, arvostamaan yhteisöllisyyttä, ymmärtämään erilaisuutta, oivaltamaan liikunnan ja yhdessä tekemisen ilon, sekä ihannoimaan fyysisesti ja psyykkisesti terveellisiä elämäntapoja, joihin esimerkiksi sirkustoiminta antaa mahdollisuuden, voisi yhteiskuntamme syrjäytyneisyys, eriarvoisuus ja huonovointisuus kääntyä laskuun. Toki ei kukaan kaikkea edellä mainitsemaa pysty lapsuuden tai välttämättä edes koko elämän aikana sisäistämään. Asia ei siis ole aivan näin yksiselitteinen, mutta ajattelen, että lapsuudessa hyvien ja eteenpäin vievien elämänarvojen sisäistäminen kohentaisi yhteiskuntamme hyvinvointia.

Kaiken psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen keskellä ei voida täysin sivuuttaa motoristen taitojen välttämättömyyttä. Yleensä lapset ovat todella liikkuvaisia luonnostaan ja nauttivat pienestä pitäen erilaisesta tekemisestä ja touhuamisesta. Turvallisessa oppimisympäristössä liikunnallisen elämäntavan mahdollistamisella voi olla lapselle rutkasti hyötyä myös tulevaisuudessa. Jotta lapsen kehitysvaiheiden mukaiset motoriset taidot pääsevät harjaantumaan, on alle kouluikäisen lapsen liikunnallisen elämäntavan tukeminen ja vahvistaminen tärkeää. Liikunnallista aktiivisuutta voidaankin tukea ihan jo normaalissa arkielämässä kotona, unohtamatta kuitenkaan varhaiskasvatuksen sekä harraste- ja leiritointojen merkitystä ja hyötyjä.

Miten siis sirkus tukee lapsen kehitystä? Sirkuksessa lapsen motoriset taidot pääsevät kehittymään temppuja harjoiteltaessa ja leikkejä leikittäessä ja samalla myös perusliikku- mistaidot vahvistuvat. Psykkisen kehityksen näkökulmasta oppimisen valmiudet, kielen kehitys, itsetunto sekä oma tunne-elämä, kuten tunteiden tunnistaminen ja säätely pääse- vät myös kehittymään sirkuksen avulla. Koska toiminta tapahtuu ryhmässä, myös sosiaa- lisia taitoja, kuten jakamista, oman vuoron odottamista sekä vuorovaikutus- ja kommuni- kaatiotaitoja päästää harjoittelemaan yhdessä. Yhteenvetona tästä voisikin siis ajatella, että sirkuksen avulla päästään kehittämään lapsen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tai- toja, jotka itse asiassa kuuluvat osaksi tasapainoisen elämän edellytyksiä.

Moni sirkusta harrastavien lasten vanhemmista ovat päätyneet viemään lapsensa sirkus- harrastuksen pariin, koska lapsi on ollut jo ennestään erityisen liikunnallinen ja nauttinut temppuilusta kotona. Vanhemmat myös toivoivat tarjoavansa sirkuksen avulla lapselleen liikunnallisuutta kehittävän harrastuksen. Ajattelen myös sirkuksen olevan oiva paikka liikunnallisille lapsille, mutta myös rauhallisemmille yksilöille se tarjoaa varmasti paljon. Sirkus ei nimittäin ole pelkkää sekasortoa ja riehumista, vaan monet sirkuslajit vaativat tarkkaa keskittymistä. Juurikin monipuolisuuden vuoksi uskon sirkuksen olevan mitä mainioin harrastus. Ajoittain lasten on hyvä päästä irrottelemaan ja hurjastelemaan tur- vallisessa ympäristössä, mutta myös rauhoittuminen ja sen harjoittelu on välillä tarpeen.

Monet vanhemmat kertoivat lastensa nauttineen sirkusleiristä niin paljon, että temppuilu jatkui kotona tai lapset pyysivät saada jatkaa sirkusta harrastuksena. Sirkusleiri oli siis lisännyt lasten liikkumista myös vapaa-ajalla. Lapsena opittu aktiivinen elämäntapa ja into liikuntaa kohtaan säilyy monesti myös aikuisuuteen. Liikunta onkin mielestäni eri- tyisen tärkeää niin henkisen kuin fyysisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Liikunnan avulla lapsi voi kokeilla uusia asioita ja voittaa pelkojaan. Nämä edellä mainitut koke- mukset tuovat lapselle onnistumisen kokemuksia, joilla puolestaan on positiivinen vaiku- tus hyvän itsetunnon kehityksessä. Hyvää itsetuntoa ja -luottamusta tarvitaan myöhem- mässä iässä esimerkiksi vaikeista haasteista selviytymiseen.

Jos lapsen into jatkuu yhä harrastamisen aloittamisen jälkeen, on hänellä mahdollista saada sirkuksesta itselleen aikuisuuteen asti kestävä rakas harrastus, elämäntapa. Sirkus on harrastuksena sellainen, jota voi tehdä äärimmäisen vakavissaan ja tähdätä jopa am- mattiin tai sitten on myös mahdollisuus harjoitella vain sellaisia lajeja mitä itse tykkää ja melkeinpä myös niinä ajankohtina mitkä itselle sopii. Sirkuksessa nuori harrastaja ei

joudu kokemaan huonommuuden tunnetta siitä, että ei mahtuisi kilpajoukkueeseen, sillä sirkuksessa tarkoituksena ei ole kilpailla ketään vastaan. Lajeja harjoitellaan oman motivaation ja halukkuuden mukaisesti, sekä opittuja taitoja on mahdollista päästä näyttämään yleisölle olemalla osana pienempää tai isompaa esityskokonaisuutta.

Useampi vanhempi totesi leirin keston olevan heidän mielestään liian lyhyt. Joku vanhemmista kommentoikin leirillä käymistä sanoilla ”Leirillä käymiseen ehtii vasta orientoitua, kun se on jo ohi”. Mielestäni myös vanhempien orientoiminen ja osallisuus jää leirillä melko vähälle. Toki leirin päätteeksi aikuiset pääsevät ihailemaan lastensa taidonnäytteitä, kun lapset esittävät vanhemmille valmistellun hellyttävän sirkusesityksen, josta lapset monesti kokevatkin suurta ylpeyttä ja onnistumisen tunnetta. Vanhempien osallisuuden lisäämiseksi mietin, että voisiko perheille koota pienen sirkuksen hyvistä ominaisuuksista kertovan tietopaketin, joka voisi sisältää muutamia kotona lapsen kanssa yhdessä tehtäviä harjoituksia. Näin sirkustelua ei tarvitsisi päättää leiriin, vaan siitä voitaisiin jatkaa yhdessä kotona koko perheen voimin. Tästä perheet voisivat saada itselleen ”sirkuksen kipinän”, joka innostaisi heitä myös jatkossakin osallistumaan leireille ja muihin sirkustapahtumiin yhä uudestaan ja uudestaan.

Leirin hinnan suhteen vastauksissa esiintyi hajontaa ja osalta vastaajista leirin korkea hinta sai kovaakin kritiikkiä. Osa jopa kommentoi, että ei olisi vienyt lastaan sirkusleirille, ellei se olisi ollut ainoa reitti päästä sirkuskouluun. Hinnan kritisointi onkin ymmärrettävää, sillä esimerkiksi tarkasteltaessa Tampereen muiden sirkusleirien hintoja, Sorin Sirkuksen leirien hinnat pyörivät hintahaarukan yläpäässä. Uskon Sorin Sirkuksen leirien olevan hintavia siitä syystä, että Sorin Sirkuksen tilat mahdollistavat paljon enemmän eri sirkuslajien ja temppujen kokeilemistä, mitä esimerkiksi jumppasalissa järjestettävät sirkusleirit/-koulut, joissa ei esimerkiksi ole mahdollista asentaa ilma-akrobatiaan tai nuoralla tanssiin tarvittavia kiinnitysjärjestelyjä. Sorin Sirkuksen opettajat ovat myös vankan kokemuksen ja osa myös pitkän koulutuksen omaavia ohjaajia, joka tietysti näkyy palkkauksessa verrattaessa kesätyönä leirejä pitävän nuorison palkkaan. Toki Sorin Sirkuksen imagolla saattaa myös olla osuutensa rohkeassa hinnoittelussa.

Perheet olivat pääasiassa kuitenkin kokeneet leirit miellyttävinä ja lasta innostaneina kokemuksina. Osa kommentoi leirin sisältöä monipuoliseksi ja toiset olivat kokeneet ilmapiiirin erityisen houkuttelevana ja kannustavana. Leirillä lapset olivat saaneet onnistumi-

sen ja nähdäksi tulemisen kokemuksia. Kuten eräs vanhemmistakin kommentoi, positiivisen yhdessäolon avulla lapsi pääsee kokemaan leirillä voimaantumisen tunnetta. Kommentteja olivat myös saaneet osaavat ja monenlaiset oppijat huomioon ottavat ohjaajat.

Eräs vanhempi oli vapaassa kommentissa toivonut ohjaajilta lisähuomiota ja tarkkuutta liikkeiden oikein tekoon. Hän oli huolestunut tehtävien temppujen ergonomiasta ja kehon oikein käytöstä. Huoli on mielestäni ymmärrettävä, sillä turhilta loukkaantumisilta halutaan välttyä pyrkimällä tekemään liikkeit oikein. Toisaalta kuitenkin on hyvä ymmärtää, että tässä kohtaa lapsen vasta harjoittelevat, eikä temput välttämättä onnistu heti täysin oppikirjan mukaisesti. Toki ergonomisuuteen tulisi myös tähdätä ja lapsia muistuttaa temppujen hallitusta suorittamisesta, mutta itse ajattelen tärkeämpänä kuitenkin pelkojen voittamisen ja sinnikkään yrittämisen. Lasten leireillä ei ole ideana tehdä fysiikan lakeja uhmaavia temppuja, vaan pääpaino fyysisten ominaisuuksien osalta on ketteryyden ja motoristen taitojen kehittämisessä. Välillä lapsi saattaa kaatua hassusti kuperkeikkaa tehdessä. Tässä kohtaa ohjaajilla on tapana muistuttaa ”muistakaa kuperkeikassa kädet lattiaan, leuka rintaa ja hampaat yhteen”. Silloin kun perusturvallisuuteen liittyvistä asioista huolehditaan, on tilaa myös pienille kömmähdyksille. Ajattelen tämän olevan riittävää ergonomiaan ja oikein tekemiseen puuttumista, mutta tässäkin asiassa mielipiteitä on varmasti monia.

7.1 Tulosten hyödyntäminen

Sorin Sirkus saa käyttöönsä tekemäni opinnäytetyön, sekä koosteen niistä nimettömistä vastauksista, joissa annettiin lupa vastausten käyttämiseen leiritoiminnan markkinoinnissa. Sorin Sirkus pystyy näistä edellä mainituista vastauksista keräämään esimerkiksi suoria lainauksia positiivisista kokemuksista ja jakamaan niitä sosiaalisessa mediassa leirien näkyvyyden lisäämiseksi. Ajattelen, että opinnäytteeni perusteella leirin hyötyjä ja hyviä puolia pystytään leirin kuvauksessa halutessa sanallistamaan monipuolisemmin tekemäni tutkimusta ja kirjallisuuskatsausta tukena käyttäen.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada kerättyä kasaan konkreettisia tapoja, joita Sorin Sirkus voisi halutessaan kokeilla leiritoiminnan uudistamiseksi ja leirin suosion kasvattamiseksi. Tutkimuksessa saatiin kyselyyn vastanneilta perheiltä paljon erilaisia vinkkejä ja toiveita mihin suuntaa Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leiritoimintaa voitaisiin lähteä kehittämään. Tässä listattuna toiveita ja ideoita, joita perheet esittivät:

1. Markkinoinnin lisääminen ja toteuttaminen näkyvämmiin
2. Leirin keston pidentäminen
3. Hinnan alentaminen, esimerkiksi ”sirkuskoululaisille leirin hinnasta -10% alennusta”
4. Leireille eri ajankohtia, esimerkiksi ilta- ja viikonloppuleiri
5. Ikähaarukan pienentäminen
6. Ryhmäkoon pienentäminen (nostaako leirin hintaa entisestään?)
7. Kesälle vanhempi-lapsi -yhteisleiri tai sisarusleiri

7.2 Eettisyys ja luotettavuus tutkimuksessa

Eettisyyden noudattaminen opinnäytetyössä on ehdottoman tärkeää ja koenkin sen olevan luonnollinen osa tätä projektia. Tutkimusta toteutettaessa eettisyys tulee huomioida niin tutkimus- kuin ammattieettisestäkin näkökulmasta. Jouduin opinnäytteeni tutkimusvaiheessa huomioimaan esimerkiksi henkilötietolain 523/1999. Lain tarkoituksena on suojata tutkimukseeni osallistuneiden henkilöiden yksityiselämää ja henkilöllisyyttä. Käytännössä toteutin kyselyni sähköisesti ja nimettöminä jokaisen vastaajan yksityisyyden suojaamiseksi.

Tutkimukseni avulla olen halunnut kerätä mahdollisimman todenmukaista ja aitoa tietoa. Myös tulosten tulkinnassa ja analysoinnissa olen pyrkinyt huomioimaan mahdolliset virhetulkinnan paikat, jotta tutkimuksen tulokset eivät vääristy. Luotettavuutta on varmistettu valitsemalla kyselyyni kysymykset, jotka pysyvät asian ytimessä eivätkä johdattele vastaajaa suuntaan tai toiseen. Vaikka tutkimukseni sisälsi pääasiallisesti kvantitatiivisia eli määrällisiä tuloksia antavia kysymyksiä, halusin tulosten monipuolistamisen ja tarkentamisen vuoksi lisätä sekaan kvalitatiivisen eli laadullisen mittaustavan mukaisia kohtia. Monivalintakysymysten ja Likert -asteikkojen lisäksi ”vapaa sana” -kentät antoivat vastaajalle mahdollisuuden perustella ja tarkentaa omia vastauksia tai kertoa oleellisia aiheeseen liittyviä seikkoja, joita kyselyssä ei välttämättä ole ymmärretty edes kysyä.

Eettiseen tutkimukselliseen toimintaan liittyy mielestäni myös tarkkuus ja luotettavuus. Työssäni olen halunnut tuoda esiin tutkimuksen eri vaiheet yksityiskohtaisesti läpinäkyvyyden ja luotettavuuden säilyttämiseksi. Työstä selviää, kuinka se on tehty, missä aikataulussa se on suoritettu ja millä keinoin tuloksia on tulkittu. Tutkimuksesta saadut tulokset on käyty läpi yksityiskohtaisesti ja tarkasti taulukkolaskentaohjelman avulla.

Koska tutkimuksen kohderyhmänä oli lapset ja heidän perheensä, ei erillistä eettistä ennakkoarviota tarvinnut pyytää lasten vanhemmilta erikseen. Mikäli vanhemmat eivät olisi olleet tietoisia siitä, että heidän lapsensa kuuluu tutkittavaan kohdejoukkoon, olisi vanhemmilta kuulunut pyytää erillinen suostumus asiaan. Pelkkä lapsen suostumus ei tällaisissa tilanteissa riitä. Tässä tapauksessa kuitenkin tutkimus lähetettiin sähköisesti vanhempien omaan sähköpostiosoitteeseen ja pääasiallinen kyselyyn vastaaja oli vanhempi itse. Lasten mielipiteet otettiin huomioon ja lapsi sai vastata kyselyyn yhdessä vanhemman kanssa, mikäli vanhempi näin halusi.

Eettisyyttä kyselyjen lähettämiseen lisäsi myös se, että opiskelijalle, eli minulle ei myönnetty vanhempien yhteystietoja tai edes sähköpostiosoitteita, vaan tutkimuksen eteenpäin välittämisestä huolehti Sorin Sirkuksen rehtori Merja Koskiniemi. Merja Koskiniemellä on pääsy Sorin Sirkuksen Helmi -oppilastietojärjestelmään, joka kautta hän lähetti sähköpostin valitulle kohderyhmälle, eli 4–6-vuotiaiden sirkusharrastajien vanhemmille. Kysely lähetettiin rehtori Koskiniemen toimesta myös 2019 talvilomaleirille osallistuneiden lasten vanhemmille. Vastaajajoukko on siis pysynyt täysin anonyyminä myös opinnäytetyön tekijälle.

Ennen tutkimuskyselyn lähettämistä pohdimme, että kyselyn vastanneiden kesken olisi voitu arpoa Sorin Sirkuksen -tuotepaketti mahdollisimman suuren vastausmäärän saamiseksi. Tässä tapauksessa arvontaan osallistuneilta olisi jouduttu keräämään yhteystietoja, jotta voittaja olisi saatu tavoitettua. Koin eettisyyden kannalta paremmaksi, että arvonta jätettiin pois, ja näin ollen kyselyn täysi anonyymisyys saatiin säilytettävä.

7.3 Johtopäätökset ja ehdotukset jatkotutkimuksia varten

Lapset ja heidän perheensä kokivat sirkusharrastuksen ja sirkuksen leiritoiminnan pääasiassa mielekkäänä ja monipuolisena toimintana. Sirkusleiriä oli monessa tapauksessa pidetty niin mieleisenä, että sirkusta oli haluttu jatkaa joko kotona temppuilemalla tai sirkuksen viikoittaiseen harrastustoimintaan osallistumalla. Sirkusta harrastamalla lapsi kehittää tärkeitä motorisia taitojaan sekä ketteryyttään. Sirkuksessa vallitsee vahva yhteisöllisyys, salliva ilmapiiri ja ideologiana toimii yhteen hiileen puhaltaminen. Sirkus tarjoaa harrastajalleen fyysisten puolten lisäksi siis yhteenkuuluvuuden tunnetta, auttaa ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta, sekä sirkuksessa pääsee kehittämään monenlaisia arkielämässäänkin hyödyllisiä sosiaalisten tilanteiden taitoja.

Tulosten pohjalta voidaan vetää johtopäätöksenä, että Sorin Sirkuksen leireihin ollaan kokemusten pääasiallisesti tyytyväisiä. Sisältö on todettu kiinnostavaksi ja monipuoliseksi sekä ohjaajien ammattitaitoon on oltu tyytyväisiä. Syy siihen miksi leirien osallistujamäärät ovat ajoittain olleet melko alhaiset, voisi olla markkinoinnin puute sekä leirin työris hinta. Luulen, että leirien hintoja ei aiota laskea, mutta erilaiset tarjoukset voisivat olla harkinnan arvoinen asia. Esimerkkitarjous voisi olla sisarus/kaverialennus tai voisiko Joulushow -esityksen tienoilla hyödyntää ”Joulushow -lippujen ostajalle talviloman lastenleirit huippuhintaan” -tarjousta. Mainonnan lisääminen ja sen toteuttamien mielenkiintoisesti voisi tuoda leirille lisää näkyvyyttä. Ajattelen myös, että ammattimaisesti ja harkitusti toteutettu mainonta antaa leiristä laadukkaan, eli arvoisensa kuvan.

Leirien sijoittumista loma-ajankohtiin pidettiin pääasiassa hyvänä, mutta kellonaikoihin ja leirin pituuteen toivottiin muutoksia. Toivottuja muutoksia olivat esimerkiksi leirin alkamisajankohdan siirtäminen iltapäivään/iltaan, leirin päiväkohtaisen tuntimäärän lisääminen, leirin sijoittaminen loppuviikkoon ja leiripäivien lisääminen. Mikäli leiriryhmiä samaa ikäryhmää kohden syntyisi useampi, voisi ainakin siinä tilanteessa ajankohdan siirtäminen olla kokeilemisen arvoinen.

Lasten lisäksi myös vanhemmat vaikuttivat innostuneilta ja kiinnostuneilta sirkuksesta. Osa olikin päätyntä tuomaan lapsen sirkusharrastuksen pariin oman kiinnostuksensa vuoksi. Ajattelen, että perhesirkusleirit voisivat myös olla toimiva osa Sorin Sirkuksen leirikokonaisuutta. Etenkin alle kouluikäiset lapset ja heidän vanhempansa voisivat hyötyä vanhempi-lapsi -yhteisleireistä, sillä se takuulla kehittäisi lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä kasvattaisi heidän keskinäistä luottamusta. Ujompjen lasten kohdalla myös muihin leiriläisiin tutustuminen onnistuu paremmin silloin, kun turvallinen vanhempi on leirillä läsnä.

Työtä tehdessä heräsi myös muutamia jatkotutkimusideoita. Esimerkiksi leirien sisältöön ja leiriohjaajiin tarkempi perehtyminen olisi mielenkiintoista. Leirikokemuksia voisi mennä keräämään suoraan lapsilta, sekä leirin sisältöä voisi verrata esimerkiksi yleisiin liikuntasuosituksiin ja niiden täyttymiseen. Myös lasten sosiaalisten taitojen ja kaveritaitojen kehittyminen sirkuskoulun harrastetoiminnassa olisi mielestäni äärimmäisen mielenkiintoista tutkittavaa ja havainnoitavaa. Toisaalta myös mielenkiintoista olisi lähteä

selvittämään, mihin elämä on kuljettanut esimerkiksi kymmenen vuotta sitten Sorin Sirkuksen 4–6-vuotiaiden leirille osallistuneita ja ovatko he saaneet sirkuksesta siivet elämään.

LÄHTEET

Aalto, M. 2000. Ryppäästä ryhmäksi. [Ryttylä]: My Generation.

Hippisley Coxe, A.D., Hoh L.V.G, Saxon, A.H. & Parkinson R.L. <https://www.britanica.com/art/circus-theatrical-entertainment>.

Historianet. 2013. Kuka keksi sirkuksen? Historianet. <https://historianet.fi/kulttuuri/kuka-keksi-sirkuksen>.

Haavisto, K. 2010. Leipää ja sirkushuveja. Savon Sanomat. Luettu 07.01.2019. <https://www.savonsanomat.fi/paakirjoitukset/Leivän-päälle-sirkushuveja/638761>.

Hyttinen, H., Kakko, S-C., Karkkola, P. & Åstrand, R. 2011. Sosiaalisen sirkuksen hyvien käytänteiden opas. Tampere, Tutkivan teatterityön keskus

Hämäläinen, J. 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Hämäläinen, J. 2016. Social Pedagogy in Finland and Sweden: A comparative analysis. Luettu 01.05.2019 <https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/130/FULLTEXT01.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Kallionpää, M. 2015. Nykysirkus yhdistelee näyttämötaiteita. Luettu 31.03.2019. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/06/18/nykysirkus-yhdistelee-nayttamotaiteita>

Kataja, J., Jaakkola, T. & Liukkonen, J. 2011. Ryhmä liikkeelle!: Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kinnunen, R. ja Lidman J. 2013. Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta teoksesta Kekäläinen, K. ja Kakko, S-C. (toim.)”Siellä on suupielet korvissa”: Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Vaikuttava sirkus -hanke. Tampere: Tammerprint.

Kurki, L., Nivala, E. & Sipilä-Lähdekorpi, P. 2006. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Finn Lectura.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen: Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino

Lapsen kasvu ja kehitys. 2017. MLL. Luettu 01.04.2019. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>

Leirit ja kurssit. Sorin Sirkus. Luettu 06.01.2019. <http://www.sorinsirkus.fi/lyhytkurssit/>.

Lindström, K., Suominen, L., Repo-Kaarento, S. 2005. Innostu ryhmästä: Miten ohjata oppivaa yhteisöä. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Mitä on sosiaalinen sirkus? Suomen Nuorisosirkusliitto. Luettu 7.11.2018. <https://sns.fi/jasenyhteisolle/sosiaalinen-sirkus/#.W-QZ66cglQI>

Mitä on suomalainen sirkus? Sirkuksen tiedotuskeskus. Luettu 19.02.2019. <https://sirkusinfo.fi/sirkus-suomessa/mita-on-suomalainen-sirkus/>

Purovaara, T. 2005. Nykysirkus – aarteita, avaimia ja arvoituksia. Helsinki:Like.

Repo-Kaarento, S. 2007. Innostu ryhmästä: Miten ohjata oppivaa yhteisöä. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Sirkuskoulu. Sorin Sirkus. Luettu 06.01.2019. <http://www.sorinsirkus.fi/sirkuskoulu/>.

Sorin Sirkus Ry. Sorin Sirkus. Luettu 06.01.2019. <http://www.sorinsirkus.fi/sorin-sirkus/sorin-sirkus-ry/>.

Sorin Sirkus. Luettu 06.01.2019. <http://www.sorinsirkus.fi>.

Sosiaalinen sirkus. Sorin Sirkus. Luettu 06.01.2019. <http://www.sorinsirkus.fi/sosiaalinen-sirkus/>

Taanila, A. 2014. Kyselylomake. Määrällisen tutkimuksen kerääminen.

The Philip Astley project. Father of modern circus. <http://www.philipastley.org.uk/philip-astley/>

Tietoa sirkuksesta. Suomen Nuorisosirkusliitto. Luettu 19.02.2019. <https://snsl.fi/tietoa-sirkuksesta/#.XGxD8C0glQI>

Toivakka, S., Maasola, M. & Junnila, M. 2011. Itsetunto kohdalleen!: Harjoituksia itse-tuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gumme-rus Kirjapaino Oy.

4–5-vuotiaan sosiaalinen kehitys. 2017. MLL. Luettu 01.04.2019. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/4-5-v/4-5-vuotiaan-sosiaali-nen-kehitys/>

5–6-vuotiaan sosiaalinen kehitys. 2018. MLL. Luettu 01.04.2019. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/5-6-v/5-6-vuotiaan-sosiaali-nen-kehitys/>

LIITTEET

Liite 1. Sorin Sirkuksen leirikysely perheille

Sorin Sirkuksen leirikysely

Sirkus on tarjonnut monille lapsille ja nuorille paljon. Sirkuksen keinoin voidaan tarjota oppimisen ja oivaltamisen kokemuksia, vahvistaa sosiaalisia taitoja, kehittää motoriikkaa ja myös ehkäistä syrjäytymistä. Neljän vuoden iästä eteenpäin lapsi alkaa entistä enemmän nauttia ikätovereidensa seurasta, ja näin ollen ryhmässä toimiminen on heille erityisen mielekäästä ja opettavaista. Sirkuksessa vallitsee iloinen ja salliva ilmapiiri ja siellä jokainen voi kokea olonsa tervetulleeksi!

Tällä kyselylomakkeella kartoitetaan perheiden kokemuksia ja kehitysideoita Sorin Sirkuksella järjestettävistä 4–6-vuotiaiden lasten leireistä. Vastaukset voi esittää anonyymisti, tutkimuksen tuloksista vastaajia ei pystytä tunnistamaan.

Voit itse arvioida, vastaatteko kyselyyn lapsen kanssa yhdessä vai vastaatko hänen puolestaan oman intuitiosi mukaan. Mikäli perheessänne on useampi 4–6-vuotias sirkusharrastava lapsi ja mielipiteet eroavat lasten kesken merkittävästi, suosittelen vastaamaan kyselyyn kaksi kertaa.

Vastausaikaa on 1.3.2019 saakka.

1. Onko lapsesi osallistunut Sorin Sirkuksen lastenleireille?
  - Kyllä
  - Ei
  - Lapseni osallistuu ensimmäistä kertaa nyt helmikuussa alkavalle leirille
2. Miten olet päättänyt valitsemaan sirkusleirin ja/tai sirkusharrastuksen lapsellesi? (valitse yksi tai useampi vaihtoehto)
  - Ystävän suosituksesta
  - Olemme nähneet Sorin Sirkuksen Joulushow'n ja sirkus kiinnostaa
  - Lapsen sisarus käy sirkuskoulua
  - Olen itse käynyt sirkuskoulua
  - Lapsi on erityisen liikunnallinen ja nauttii temppuilusta
  - Toivon, että lapseni liikunnallisuus kehittyy sirkuksessa
  - Joku muu, mikä?
3. Suositteletko Sorin Sirkuksen lastenleirejä muille perheille?
  - Kyllä
  - En, miksi?
4. Millaisia kokemuksia ja muistoja perheellänne on aiemmista Sorin Sirkuksen leireistä?
5. Sorin Sirkus järjestää lasten lomaleirejä kolme kertaa vuodessa; syyslomalla, hiihtolomalla ja kesällä. Leireillä harjoitellaan erilaisten leikkien ja pelien kautta

mm. tasapainoilua, jongleerausta ja akrobatiaa. Aikaisempaa kokemusta sirkuksesta ei tarvita, ainoastaan reipasta mieltä ja kokeilunhalua. Opettajina leireillä toimivat Sorin Sirkuksen ammattitaitoiset sirkuskouluohjaajat. Mukaan tarvitsee sisäliikuntavaatteet, vesipullon ja paljaat varpaat/voimistelutossut. Leirin kestää kokonaisuudessaan 3 päivää, 1,5h/päivä. Hinta on noin 80€. Vastaa alla oleviin väittämiin omien kokemusten sekä näiden taustatietojen perusteella.

Leirejä markkinoidaan näkyvästi.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Leireistä on saatavilla tarpeeksi informaatiota.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Leirin sisältö on mielenkiintoinen ja monipuolinen.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Sorin Sirkuksen leiriohjaajat ovat ystävällisiä ja osaavia.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Leirin hinta on kohtuullinen.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Leirin pituus (3päivää) on sopiva.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

1,5h sirkustelua päivää kohden on riittävästi.

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

Leirien ajankohdat ovat sopivat (syysloma, hiihtoloma, kesäloma).

Täysin eri mieltä 1 2 3 4 5 Täysin samaa mieltä

6. Tähän voit lisätä ajatuksia ja kommentteja yllä olevista väittämistä.

7. Tämän vuoden (2019) pienten talvilomaleiri järjestetään teemaleirinä, joka on nimeltään ”MERIROSVOJEN JA KEIJUJEN SEIKKAILU – merirosvo Hurjahampaan kiperä kolttonen”. Osallistuisiko lapsesi mieluummin teemaleirille vai tavalliselle sirkusleirille?
  - Teemaleiri
  - Tavallinen sirkusleiri
  - En osaa sanoa

8. Millaisia kehitysideoita ja toiveita perheellänne on Sorin Sirkuksen lastenleirille?

BONUS KYSYMYS: Mikäli Sorin Sirkus tarjoaisi lasten syntymäpäiväpaketteja (mahdollisuus järjestää sirkussynttärin kotona tai Sorin Sirkuksen tiloissa), olisiko perheenne kiinnostunut?

- Kiinnostunut
- Ei kiinnostunut
- En osaa sanoa

Kiitos vastauksista!

Perheemme vastauksia saa käyttää anonyymisti Sorin Sirkuksen leiritoiminnan markkinoinnissa:

- Kyllä
- Ei

Liite. 2. Saatekirje vanhemmille

Sorin Sirkus haluaa auttaa Viiviä ja kehittää leiritoimintaansa. Pyydämme teitä ystävällisesti vastaamaan oheisen linkin kautta löytyvään kyselyyn 1.3. mennessä.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeeN-KIbT0NQw0mlhx3p0F8ZfySEJ2yaTY9AO-AnxwIYmQ-hMw/viewform>

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja se vie aikaanne vajaa 10 minuuttia. Kysely on kohdistettu 4-6-vuotiaiden leiritoiminnan kehittämiseksi ja siinä kartoitetaan, millä perusteilla vanhemmat ovat valinneet lapselleen sirkusharrastuksen, millaisia kokemuksia ja muistoja perheillä on aiemmilta Sorin Sirkuksen leireiltä ja millaisia kehitysideoita heiltä löytyy tulevaisuuden leireille.

VIIVI SAVOLAINEN on Sorin Sirkuksen kasvatti, joka on Tampereen ammattikorkeakoulussa sosionomikoulutuksensa loppusuoralla. Amk-opinnäytetyönsä Viivi halusi tulla tekemään sirkuksen maailmasta ja työn nimikkeeksi muotoutui "Sorin Sirkuksen 4-6-vuotiaiden leiritoiminnan kehittäminen". Kysely on tärkeä osa Viivin opinnäytetyötä ja se auttaa myös sirkusta kehittämään toimintaansa.

Sorin Sirkus on elämänkaarinen sirkustaiteen koulutuskeskus, jossa lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa aktiivisesti ja tuetusti aina päiväkotii-ikäisestä taaperosta aikuisuuteen. Jos mahdollista, Sorin Sirkus haluaa tukea myös muille urille läheneitä harrastajiaan, joille sirkus on ollut tärkeä osa elämää. Auta siis Sinäkin Viiviä hänen opinnäytetyössään!

Kysely lähetetään kaikille Sorin Sirkuksen 4-7-vuotiaiden ryhmissä olevien lasten vanhemmille sekä 4-6-vuotiaiden hiihtolomaleirille ilmoittautuneille. Pahoittelen mahdollista tuplapostitusta. Suuri osa sirkuskoululaisista on päätenyt Sorin Sirkuksen oppilaaksi sirkusleirien kautta. Vaikka lapsenne ei olisi osallistunut leirille, voit silti vastata kyselyyn soveltuvin osin ja antaa meille arvokasta tietoa.

Monin kiitoksin sekä Viivin että sirkuskoulun puolesta,

- Merja Koskiniemi, rehtori

merja.koskiniemi@sorinsirkus.fi